SPECTATORUL CONDAMNAT LA MOARTE

Piesă în două acte

Personaje:

JUDECĂTORUL
AVOCATUL ACUZĂRII
AVOCATUL APĂRĂRII
GREFIERUL
MARTORUL 1 (omul care rupe bilete)
MARTORUL 2 (fetişcana de la garderobă)
MARTORUL 3 (femeia grasă de la bufet)
MARTORUL 4 (fotograful teatrului)
MARTORUL 5 (un spectator din sală)
MARTORUL 6 (regizorul)
MARTORUL 7 (autorul)
MARTORUL 8 (omul care aşteaptă în faţa teatrului)
MARTORUL 9 (orbul care cîntă din muzicuţă la colţul străzii)
SERGENTUL

soldaţi, cetăţeni, capete

Actul I

Sala de spectacol este organizată după modelul unei săli de tribunal. În faţă, pe un podium, masa JUDECĂTORULUI. *Ceva mai jos, mesele celor doi avocaţi:* APĂRĂTORUL *şi* ACUZATORUL. *Prin forţa întîmplării, o parte dintre spectatori va intra în boxa juraţilor. Unul dintre spectatori va ocupa scaunul aflat în faţa estradei şi care este rezervat* ACUZATULUI.

Completul de judecată, cu excepţia APĂRĂTORULUI, *aşteaptă, nemişcat, sobru şi cadaveric, pînă cînd sala se calmează.* ACUZATORUL, *grav, face cîţiva paşi, îl priveşte lung pe* SPECTATORUL ACUZAT, *apoi se adresează sălii.*

ACUZATORUL: Domnilor... printre noi se află un criminal.

JUDECĂTORUL *(Calm.)*: Domnule avocat al acuzării! Vă atrag atenţia asupra procedurii. Nimeni nu poate fi numit criminal pînă cînd crima nu este dovedită.

ACUZATORUL *(Tenace, către public.)*: Domnilor... Nu trebuie dovedit nimic... Crima i se citeşte pe faţă...

JUDECĂTORUL *(Loveşte cu ciocănaşul.)*: Vă atrag încă o dată atenţia că procedura este obligatorie...

ACUZATORUL (*Fără să-i dea atenţie* JUDECĂTORULUI, *către public.*) : El este criminalul ! (*Arată spre* SPECTATORUL ACUZAT.)

JUDECĂTORUL *(Furios.)*: Aşa nu merge !

ACUZATORUL *(Furios.)*: Nimeni şi nimic n-o să ne împiedice să facem dreptate ! Omul acesta trebuie omorît acum, pe loc !

JUDECĂTORUL *(Loveşte tot mai puternic.)*: Domnule avocat ! Vă interzic să vă mai adresaţi sălii cu asemenea...

ACUZATORUL *(Dement.)*: Puneţi mîna pe el ! Sfîşiaţi-l ! Omul acesta trebuie să moară, uitaţi-vă la faţa lui, uitaţi-vă la el... Omul acesta trebuie să moară aici, în seara asta, strivit de tălpile noastre... Domnilor, nu vă lăsaţi înşelaţi !

JUDECĂTORUL *(Furios la culme.)*: Linişte !

ACUZATORUL *(Paroxism.)*: N-are nici un rost să mai pierdem timpul ! Să-l omorîm şi să ne ducem acasă !

JUDECĂTORUL *(Urlînd.)*: Omul trebuie judecat !

ACUZATORUL *(La fel, către sală.)*: Vă implor, omorîţi-l ! N-are nici un rost s-o mai lungim. Cîştigăm timp, timp, timp ! (*Către* SPECTATOR.) Scoală-te în picioare, bestie !

JUDECĂTORUL (*Către* GREFIER.) : Ce-i debandada asta ?

GREFIERUL *(Speriat.)*: Nu ştiu. E nebun.

ACUZATORUL *(Spasm.)*: Acum, aici ! Îl omor cu mîinile mele. Cine este pentru ? Cine este pentru ? *(Aleargă prin sală.)* Cine este pentru ?

JUDECĂTORUL (*Către* GREFIER.) : Fă-l să tacă !

ACUZATORUL *(Printre spectatori.)*: Cine este pentru ? Mîinile sus ! Ridicaţi odată mîinile ! Dumneata de ce nu ridici mîna ? Laşilor ! Ridicaţi odată !

GREFIERUL (*Îl prinde brutal pe* ACUZATOR *şi-l trage spre estradă.*) : Tacă-ţi fleanca !

ACUZATORUL : Ia laba de pe mine !

GREFIERUL (*Furios, către* JUDECĂTOR.) : Domnule, eu îl bat !

ACUZATORUL *(Către public.)*: Laşilor ! Mişcaţi-vă, faceţi ceva ! (*Către* GREFIER, *smulgîndu-se.*) Lasă-mă !

JUDECĂTORUL : Linişte, că evacuez sala !

GREFIERUL (*Către* JUDECĂTOR.) : Nu se poate, oamenii au plătit...

ACUZATORUL : Nu avem nevoie de banii lor ! *(Scoate bancnote şi monede şi le aruncă în sală.)* Luaţi-vă banii înapoi ! Luaţi-i şi cărăbăniţi-vă !

GREFIERUL (*L-a tîrît pe* ACUZATOR *pînă în faţa* JUDECĂTORULUI.) : Ce să fac cu el ?

JUDECĂTORUL : Dă-i nişte apă.

GREFIERUL (*Îi aruncă* ACUZATORULUI *un pahar cu apă în faţă.*) : Să-i mai dau ?

JUDECĂTORUL : Întreabă-l.

GREFIERUL : Mai vreţi apă, domnule ?

ACUZATORUL *(Îşi revine încet, gîfîie.)* : Eu... *(Clatină din cap.)* Îmi pare rău dacă... *(Îşi suflă nasul.)* Eu am vrut doar...

GREFIERUL : Să vă aprind o ţigară ?

ACUZATORUL : Am vrut doar... *(Se şterge pe frunte şi pe faţă cu batista.)* Ar fi fost mai bine pentru toată lumea...

JUDECĂTORUL *(Îl trage de guler pe* ACUZATOR.) : Mă vezi ?

ACUZATORUL *(Tot mai întreg.)* : Da.

JUDECĂTORUL : Mă auzi ?

ACUZATORUL : Aud tot.

JUDECĂTORUL : Dacă nu respectăm legea, n-are nici un haz.

ACUZATORUL : Am martori, domnule judecător ! E un criminal odios, un împuţit. Pot să aduc martori...

JUDECĂTORUL : Adu-i. *(Bea apă, îşi clăteşte gura, înghite.)* Repede.

ACUZATORUL *(Îşi redresează ţinuta ; se aşază la masa care îi este rezervată.)* : Să intre primul martor !

MARTORUL 1 *(Intră destul de sigur de sine ; se înclină în faţa curţii ; apoi, ca o maşină.)* : Domnilor, doamnelor, omul ăsta pe care îl vedeţi aici...

ACUZATORUL : Numele, prenumele, profesia !

MARTORUL 1 : Mă numesc Bruno. Eu sînt cel care rupe biletele.

JUDECĂTORUL : Phua ! *(Către* ACUZATOR.) Continuă !

ACUZATORUL : Spune-mi, Bruno, de cîţi ani rupi dumneata bilete ?

MARTORUL 1 : De zece ani.

ACUZATORUL : În fiecare seară ?

MARTORUL 1 : În fiecare seară.

ACUZATORUL : Şi în seara asta ai rupt ?

MARTORUL 1 : Şi.

ACUZATORUL : Te rog să te uiţi puţin prin sală. Vezi cumva vreo figură mai cunoscută ?

MARTORUL 1 *(Se uită.)* : Da, văd.

ACUZATORUL : Pe cine ?

MARTORUL 1 : Pe toţi. Îi cunosc pe toţi. Numai pe dumnealui nu-l cunosc. *(Arată spre unul dintre spectatorii din primele rînduri.)* Poate c-a intrat prin culise...

ACUZATORUL : Uită-te la omul din faţa ta.

MARTORUL 1 *(Se uită.)* : M-am uitat.

ACUZATORUL : Ce poţi spune despre el ?

MARTORUL 1 : Vreţi să spun ce gîndesc despre el ?

ACUZATORUL : Spune-ne tot ce s-a întîmplat.

MARTORUL 1 : Nu îndrăznesc, domnule.

ACUZATORUL : E în interesul legii, Bruno.

MARTORUL 1 : Nu pot să spun, nu cred c-aş putea să spun... *(Agitat.)*

JUDECĂTORUL *(Loveşte în masă.)* : Gura ! Ai să spui tot ! Ridică mîna ! Jură c-ai să spui adevărul şi numai adevărul !

ACUZATORUL (*Îl îndeamnă pe* MARTORUL *intimidat.*) : Ridică !

GREFIERUL *(Șoptit.)* : Ridic-o !

JUDECĂTORUL : Mai sus !

ACUZATORUL : Așa… Repetă după mine… Jur c-am să spun adevărul și numai adevărul !

GREFIERUL : *(Șoptit.)* Spune !

MARTORUL 1 *(Cu lacrimi în ochi.)* : Mă nenorociți, domnule…

JUDECĂTORUL : Spune !

MARTORUL 1 *(Înghițind în sec.)* : Jur să spun adevărul și numai adevărul…

JUDECĂTORUL : Dă-i drumul !

MARTORUL 1 (*Face doi pași către* SPECTATORUL ACUZAT.) : Domnule… Să știți că eu nu vreau să vă fac nici un rău…

ACUZATORUL : Bruno ! (MARTORUL 1 *revine.*) Stai jos, Bruno… *(Se ridică, face cîțiva pași în jurul celuilalt.)* Amintește-ți bine… Cînd l-ai văzut pentru prima dată pe acest om ?

MARTORUL 1 : Acum un sfert de ceas.

ACUZATORUL : În ce împrejurări ?

MARTORUL 1 : A fost o situație fără ieșire…

ACUZATORUL : Adică ?

MARTORUL 1 : Eu mă aflam la locul meu…

ACUZATORUL : Precizează acest loc.

MARTORUL 1 : La ușă. Așteptam să bată de jumătate.

ACUZATORUL : Perfect.

MARTORUL 1 : La și jumătate fix, am deschis ușa teatrului.

ACUZATORUL : Ai văzut pe cineva în hol ?

MARTORUL 1 : Holul era aproape plin.

ACUZATORUL : Poți să-mi indici cîteva persoane care se aflau în hol ?

MARTORUL 1 *(Se uită prin sală.)* : Cred că da.

ACUZATORUL : Atunci, indică-mi.

MARTORUL 1 : Uite, cred că dumnealui era în hol… *(Arată spre un spectator.)* Și dumnealor erau în hol… Și domnul acela cu bărbie dublă…

ACUZATORUL : Acuzatul… era și el în hol ?

MARTORUL 1 : Nu, cred că nu.

ACUZATORUL : Gîndește-te foarte bine.

MARTORUL 1 : Nu, cu siguranță nu.

ACUZATORUL : Poate că era în fața casei de bilete. Din punctul în care rupi biletele se vede casa de bilete ?

MARTORUL 1 : Se vede foarte bine.

ACUZATORUL : Era lume în fața casei de bilete ?

MARTORUL 1 : Da, era lume care aștepta.

ACUZATORUL : Poți să juri că acuzatul nu aștepta și el în fața casei de bilete ?

MARTORUL 1 : Mai mult ca sigur că nu se afla acolo.

ACUZATORUL : Bine, continuă. Ce s-a întîmplat după ce ai deschis ușa ?

MARTORUL 1 : Au început să vină spectatorii.

ACUZATORUL: Ai putea să mi-l indici pe cel care a venit primul?

MARTORUL 1 *(Se uită prin sală.)*: Da, cred că da...

ACUZATORUL: Dar pe cel care a venit al doilea, ai putea să mi-l indici?

MARTORUL 1 *(Se uită din nou prin sală.)*: Da, cred că da...

ACUZATORUL: Dar pe cel care a venit al treilea, ai putea să mi-l indici?

MARTORUL 1 *(Se uită mult.)*: Poate că da... Nu ştiu... Dar îl ştiu precis pe cel care a venit al patrulea...

ACUZATORUL: Priveşte-l bine pe acuzat. Ai putea să-mi spui cam al cîtelea a intrat acuzatul?

MARTORUL 1: Nu, nu cred că aş putea să spun.

ACUZATORUL: Totuşi, încearcă să-ţi aminteşti. Crezi că acuzatul a intrat cu prima jumătate a spectatorilor sau cu a doua?

MARTORUL 1: Cred mai degrabă că a intrat cu a doua jumătate.

ACUZATORUL: Cum îţi dai seama?

MARTORUL 1: Simt.

ACUZATORUL: Cum poţi să simţi aşa ceva?

MARTORUL 1: După figură.

JUDECĂTORUL *(Loveşte cu palma în masă.)*: Minţi!

MARTORUL 1: Nu mint, domnule judecător. După zece ani, am reuşit să disting figurile.

JUDECĂTORUL: Care figuri?

MARTORUL 1: Sînt figuri şi figuri. Unii sînt făcuţi să intre în prima jumătate, alţii sînt făcuţi să intre în a doua jumătate. Pot să aproximez cu eroare de unu la sută care e făcut să intre în prima jumătate şi care într-a doua.

JUDECĂTORUL: Şi ţi se pare că dumnealui e făcut pentru a doua jumătate?

MARTORUL 1: Absolut. Sînt convins că a intrat printre ultimii, dar nu chiar atît de tîrziu, încît să bată la ochi.

ACUZATORUL: Să revenim. Zici că toată lumea din sală a trecut pe lîngă tine.

MARTORUL 1: Da, cu cîteva excepţii... *(Face tentativa de a se repezi spre spectatorul care a intrat prin culise.)*

ACUZATORUL: Obişnuieşti să te uiţi în ochii celor care trec pe lîngă tine?

MARTORUL 1: Nu, nu am timp să-i privesc în ochi. Eu le privesc numai mîinile.

ACUZATORUL: De ce mîinile? De ce mîinile şi nu ochii?

MARTORUL 1: Pentru că trebuie să fiu atent la bilete. E firesc să le privesc mîinile.

ACUZATORUL: Te rog să te apropii şi să priveşti la mîinile acuzatului. Recunoşti aceste mîini?

MARTORUL 1 *(Jenat.)*: Domnule, acuzatul îşi ascunde mîinile...

ACUZATORUL: Cum?!

MARTORUL 1: Vreau să spun... Îşi ţine mîinile prea aproape de corp. Nu pot să i le văd.

ACUZATORUL *(Furios.)*: Domnule judecător, acuzatul nu vrea să-şi arate mîinile.

JUDECĂTORUL: Ruşine, domnule! Ruşine! Să nu cumva să-ţi închipui că în felul ăsta ai să reuşeşti să împiedici mersul anchetei. Noi cunoaştem totul despre dumneata, totul! Mîinile dumitale sînt aici, multiplicate în mii de exemplare! *(Scoate dintr-un sertar un teanc de fotografii reprezentînd mîini surprinse din toate unghiurile; aruncă foile în sală.)* Iată mîinile dumitale! Ştim tot, îţi ştim fiecare crestătură, fiecare neg! Nu-ţi poţi ascunde mîinile, nu fi naiv! *(Trage de o manetă; lumina se stinge şi pe uriaşul ecran sînt proiectate două mîini lipite una de alta.)* Poftim! (*Către* MARTORUL 1.) Recunoşti?

MARTORUL 1: Da! Sînt mîinile lui!

ACUZATORUL: Precis?

MARTORUL 1: Sînt ale lui! Cu aceste mîini mi-a întins biletul, cu ele şi-a luat înapoi jumătatea ruptă!

JUDECĂTORUL: Ce?!

GREFIERUL: Eşti sigur, Bruno?

ACUZATORUL *(Triumfător, calmează spiritele.)*: O clipă! (*Către* MARTOR.) Repetă cuvînt cu cuvînt.

JUDECĂTORUL *(Tulburat.)*: Vrei să spui că omul ăsta a trecut pe lîngă tine şi ţi-a întins biletul ca să i-l rupi?

MARTORUL 1 *(Frămîntîndu-se.)*: Da...

JUDECĂTORUL: Îl omor!

ACUZATORUL: V-am spus eu? Trebuia ucis din primul foc...

JUDECĂTORUL: Nu mai pot! Nu mai pot! Mi-e silă! Mi-e silă!

ACUZATORUL (*Către* MARTORUL 1.): Spune tot! Tot!

MARTORUL 1: Şi după ce i-am rupt biletul a intrat în sală...

GREFIERUL: Cu mîinile astea?

JUDECĂTORUL: Sergent! *(Se zbate, zgîlţîie uşile.)* Sergent! Ia-l! Ia-l! (*Apare* SERGENTUL.) Afară! Toată lumea afară! Gardă! Evacuaţi sala! Afară cu criminalul... (*Îl ia la pumni pe* MARTORUL 1.) De ce l-ai lăsat să intre? De ce? De ce l-ai lăsat?

ACUZATORUL: Domnule judecător... Vă rog... N-are nici un rost...

JUDECĂTORUL: Gura, mucosule! Gura! *(Către soldaţii care se apropie tropăind infernal.)* Gardă! Gardă! Toată lumea în stradă! *(Soldaţii pătrund din două părţi şi înconjoară cu bastoane de cauciuc masa spectatorilor; bastoanele se ridică, amenințătoare, în aer.)*

JUDECĂTORUL: Acasă, acasă! Toată lumea acasă! *(Scoate un revolver.)* Unde-i? Unde-i? (*Umblă turbat după* SPECTATORUL ACUZAT, *în timp ce* GREFIERUL *şi* ACUZATORUL *încearcă să-l tempereze.)* Îl împuşc! Îl împuşc cu mîna mea!

APĂRĂTORUL *(Pătrunde în fugă pe uşa pe care au intrat şi spectatorii.)* Tîmpiţilor! (*Îl saltă pe* JUDECĂTOR.) De ce i-aţi dat să bea?

JUDECĂTORUL : Îl fac ţăndări !

APĂRĂTORUL *(Dur.)* : Taci, babalîcule ! (*Către* SERGENT.) Sergent ! Marş afară !

SERGENTUL : Domnule avocat... Eu...

APĂRĂTORUL : Mucles ! Ia-ţi paţachinele şi cară-te !

(SERGENTUL *fluieră şi soldaţii se retrag.*)

APĂRĂTORUL (*Îl scutură pe* JUDECĂTOR.) : Aţi început fără mine ? V-aţi dilit ? (*Către* ACUZATOR.) Cum vă permiteţi să începeţi fără avocatul apărării, domnule ?

ACUZATORUL : Ştiţi, socrul dumneavoastră a crezut de cuviinţă...

APĂRĂTORUL *(Cît pe ce să-l dărîme ; scrîşnind.)* : Care socru ? (*Tîrîndu-l pe* JUDECĂTOR *la locul lui.*) Gata, gata cu tîmpeniile ! Nu mai scoate nimeni nici un cuvînt ! (*Către* MARTORUL 1.) Dumneata cine eşti ?

MARTORUL 1 : Eu sînt martorul... *(Se ridică.)*

APĂRĂTORUL : Stai acolo ! Jos ! (*Către* JUDECĂTOR.) Te doare ?

JUDECĂTORUL *(Gîfîind.)* : Sînt mort...

APĂRĂTORUL : Te-ai enervat ?

JUDECĂTORUL *(Icnind)* : M-am enervat cumplit... Mă doare în gît...

APĂRĂTORUL : Apă... Aduceţi apă...

(GREFIERUL *trage de o manetă şi pe ecran apar două palme care se spală.*)

APĂRĂTORUL : Apă am spus !

GREFIERUL : Imediat ! *(Mai încearcă de cîteva ori cu maneta ; în sfîrşit, se aprind luminile.)* E pe masă.

APĂRĂTORUL *(Îi dă judecătorului să bea.)* Să nu mai urli, auzi ?

JUDECĂTORUL : Nu mai urlu.

APĂRĂTORUL : Să nu mai începeţi fără mine.

JUDECĂTORUL : Nu mai încep.

APĂRĂTORUL : Să nu te mai mişti de aici.

JUDECĂTORUL : Ce face Grete ?

APĂRĂTORUL : Să taci şi să stai aici ! Ai auzit ? (*Către* ACUZATOR.) Despre ce e voba ?

ACUZATORUL : Crimă.

APĂRĂTORUL (*Arată spre* MARTORUL 1.) : Şi el ?

ACUZATORUL : El îl cunoaşte pe criminal.

APĂRĂTORUL : Şi cine e criminalul ?

MARTORUL 1 (*Arată spre* SPECTATORUL ACUZAT.) : Dumnealui.

APĂRĂTORUL : Şi ce vă cîcîiţi atîta aici ?

ACUZATORUL : Nu vrea să mărturisească.

APĂRĂTORUL : N-avem nevoie de mărturisirile unui criminal !

ACUZATORUL : Asta e şi părerea mea...

APĂRĂTORUL (*Către* MARTORUL 1.) : Îl cunoști bine pe acest om ?

MARTORUL 1 : Da. I-am rupt biletul la intrare.

APĂRĂTORUL : Ești sigur că a avut bilet ?

MARTORUL 1 : A avut.

APĂRĂTORUL : Uită-te la figura lui. Nu ți se pare că are o figură dubioasă ?

MARTORUL 1 : Are.

ACUZATORUL : La fix.

APĂRĂTORUL (*Către* MARTORUL 1.) : Și totuși, în pofida figurii lui dubioase, nu crezi că în ochii lui strălucește o lumină senină și cinstită ? Uită-te bine la ochii lui.

MARTORUL 1 : Așa e, ochii sînt strălucitori.

APĂRĂTORUL : Totuși, în adîncul lor există un punct în care s-a concentrat multă răutate.

MARTORUL 1 : Sigur, se vede cu ochiul liber.

APĂRĂTORUL : E clar că are o figură de criminal.

MARTORUL 1 : Jur că are o figură de criminal !

APĂRĂTORUL : Dar ochii, ochii nu pot fi de criminal. Uită-te și dumneata. Ochii lui sînt mai degrabă ochi de victimă decît de criminal.

MARTORUL 1 *(Încurcat.)* : Desigur.

APĂRĂTORUL : Mîna care a ucis nu s-a putut orienta după asemenea ochi.

MARTORUL 1 *(Făcut praf.)* : Da.

APĂRĂTORUL : Deci recunoști adevărul celor spuse de mine ?

MARTORUL 1 : Așa e. Ați spus numai adevărul.

APĂRĂTORUL : Repetă ce am spus.

MARTORUL 1 *(Aproape plîngînd.)* : Tot ce ați spus ați spus bine.

APĂRĂTORUL : Repetă !

MARTORUL 1 : Omul are lumină, nu poate fi criminal...

APĂRĂTORUL : Minți, n-am spus asta...

MARTORUL 1 : Așa e, mint tot timpul...

APĂRĂTORUL : Ai jurat să spui adevărul. Spune-l !

MARTORUL 1 : Eu sînt criminal, domnule...

APĂRĂTORUL : Pe cine ai ucis, bestie ?

MARTORUL 1 : Am ucis-o pe mama.

APĂRĂTORUL : Cum ai putut să faci așa ceva ? Un om cu o față atît de caldă ca a ta cum a putut face așa ceva ?

MARTORUL 1 *(Nelămurit.)* : Cum ?

APĂRĂTORUL (*Către* ACUZATOR.) : Ce fel de martor e ăsta ? Dumneata vrei să compromiți justiția ?

ACUZATORUL : Am alții.

APĂRĂTORUL (*Către* MARTORUL 1.) : Pleacă ! Pleacă !

JUDECĂTORUL *(Trezit.)* : Huo !

GREFIERUL : Valea !

APĂRĂTORUL *(Se trîntește pe scaunul său și-și aprinde o țigară.)* : Aștept.

ACUZATORUL : Atît am vrut să știu. (*Către* GREFIER.) Să intre garderobiera.

MARTORUL 2 *(Sfioasă, drăguțică.)* : Da.

ACUZATORUL: Numele, prenumele, profesia.

MARTORUL 2: Mă numesc Hilda. Lucrez în teatru.

ACUZATORUL: Adică?

MARTORUL 2: Sînt la garderobă.

ACUZATORUL: Vă rog să vă uitaţi puţin în sală. Recunoaşteţi pe cineva?

MARTORUL 2: Recunosc.

ACUZATORUL: Pe cine?

MARTORUL 2: Pe toată lumea.

ACUZATORUL: Vreţi să ne spuneţi mai pe larg în ce constă serviciul dumneavoastră?

MARTORUL 2: Da.

ACUZATORUL: Vă rog.

MARTORUL 2: Eu primesc paltoanele şi pălăriile.

AUZATORUL: Şi mai ce?

MARTORUL 2: Uneori şi fularele, şi mănuşile.

ACUZATORUL: Şi? Şi? Spuneţi tot, domnişoară. Ori vreţi să vă punem să juraţi?

MARTORUL 2: Cred că ar fi mai bine. Pentru că altfel s-ar putea să uit ceva...

ACUZATORUL: Ridicaţi mîna şi repetaţi după mine: jur să spun adevărul şi numai adevărul.

MARTORUL 2: Jur să spun adevărul şi numai adevărul. A! Uneori îmi sînt lăsate în păstrare şi diferite bastoane.

ACUZATORUL: Altceva? Genţi, poşete?

MARTORUL 2: Mai rar.

ACUZATORUL: Domnişoară Hilda, vă rugăm să vă concentraţi. Priviţi-l pe dumnealui. Îl recunoaşteţi?

MARTORUL 2: Îl recunosc perfect.

ACUZATORUL: După ce?

MARTORUL 2: După umbrelă şi pardesiu.

ACUZATORUL: A avut umbrelă şi pardesiu?

MARTORUL 2: A avut.

ACUZATORUL: Vreţi să spuneţi exact cum s-a întîmplat?

MARTORUL 2: Mi-e ruşine, domnule.

ACUZATORUL: Trebuie să aflăm totul, domnişoară. Povestiţi-ne totul.

MARTORUL 2: Omul acesta... *(Se poticneşte.)* El... *(Izbucneşte în plîns.)* Nu pot, nu pot...

ACUZATORUL *(O aşază înapoi pe scaun.)*: Calmaţi-vă, domnişoară, vă rugăm... Uitaţi-vă în ochii lui... Sînteţi sigură că e el?

MARTORUL 2: Nu mă pot uita în ochii lui! Nu-mi cereţi asta!

ACUZATORUL: De unde ştiţi că e el? De unde?

MARTORUL 2: Simt. Ştiu dintr-o privire cam ce pardesiu i se potriveşte şi cam ce umbrelă poate să poarte.

ACUZATORUL: Amintiţi-vă totul, secundă cu secundă...

MARTORUL 2 *(Ştergîndu-şi ochii.)*: Nu vreau, nu pot!

ACUZATORUL: A fost chiar atît de neplăcut?

MARTORUL 2: A fost groaznic!

ACUZATORUL : Îmi pare rău că vă răscolesc asemenea amintiri... sincer... îmi pare rău... *(Agitat.)* Nu ştiu cum aş putea...

MARTORUL 2 : Nu, nu... faceţi-vă datoria...

ACUZATORUL (*Către* JUDECĂTOR.) : Domnule judecător... Sînt lucruri care, răscolite fără delicateţe, pun în pericol sănătatea martorilor...

JUDECĂTORUL : Să bea puţină apă.

ACUZATORUL : Credeţi că puţină apă...

GREFIERUL *(Către fată.)* : Fiţi tare !

MARTORUL 2 *(Îşi şterge lacrimile.)* : Gata. A trecut. Sînt pregătită pentru orice.

ACUZATORUL : Deci. Bărbatul acesta vă este cunoscut.

MARTORUL 2 : Da.

ACUZATORUL : L-aţi cunoscut chiar în seara asta.

MARTORUL 2 : Da.

ACUZATORUL : În ce moment anume ?

MARTORUL 2 : Cu puţin înainte de începerea spectacolului.

ACUZATORUL : Cu cît de puţin ?

MARTORUL 2 : Cu circa şapte, opt minute.

ACUZATORUL : Amintiţi-vă exact momentul.

MARTORUL 2 : Eu mă aflam în spatele mesei de primire. El s-a apropiat...

JUDECĂTORUL *(Intră în trepidaţie.)* : Mai încet ! Mai încet !

ACUZATORUL : Poftim ?

JUDECĂTORUL : Să vorbească mai încet !

ACUZATORUL *(Către fată.)* : Şi ?

MARTORUL 2 *(Îngrozită.)* : S-a apropiat... s-a apropiat... tot mai mult, tot mai mult...

APĂRĂTORUL : Pînă unde ?

MARTORUL 2 : S-a apropiat atît de mult, atît de mult...

APĂRĂTORUL : Se mai aflau spectatori în jur ?

MARTORUL 2 : Cîţiva... cinci, şase...

APĂRĂTORUL : Şi el ? S-a apropiat fără jenă ?

MARTORUL 2 : S-a apropiat netulburat.

APĂRĂTORUL : A rostit vreun cuvînt ?

MARTORUL 2 : Nimic.

JUDECĂTORUL : Nimic ? Absolut nimic ? N-a scos nici măcar un sunet ?

MARTORUL 2 : Nimic. Pur şi simplu, mi-a întins pardesiul şi umbrela.

JUDECĂTORUL *(Sare de la locul său.)* : A îndrăznit ?

APĂRĂTORUL (*Către* JUDECĂTOR.) : Psst !

JUDECĂTORUL *(Dur.)* : Lasă-mă ! *(Coboară de pe estradă ; vine lîngă fată.)* Cum era pardesiul ?

MARTORUL 2 : Bleumarin.

JUDECĂTORUL (*Către* GREFIER.) : Scrie acolo !

GREFIERUL : Scriu.

JUDECĂTORUL : Cum era umbrela ?

MATORUL 2 : Neagră.

JUDECĂTORUL (*Către* GREFIER.) : Auzi ? Neagră ! Scrie !

GREFIERUL : Neagră...

JUDECĂTORUL : Aşadar, un pardesiu şi o umbrelă !

MARTORUL 2 : Da, de o mie de ori, da !

JUDECĂTORUL *(Foc pe nări.)* : E pierdut ! (*Către* SPECTATORUL ACUZAT.) Domnule, eşti pierdut.

APĂRĂTORUL (*Către* JUDECĂTOR.) : Nu te răsti. Ştii că îţi face rău.

JUDECĂTORUL *(Încrîncenat.)* : Şi ? *(Către fată.)* Şi ?

MARTORUL 2 : Mi le-a pus pe masă.

JUDECĂTORUL : Nu se poate !

MARTORUL 2 *(Se ridică în picioare, isterică.)* : Da, da ! Mi le-a pus în faţă, pe masă. Aş putea spune că mi le-a întins, mi le-a întins pur şi simplu.

JUDECĂTORUL : Canalia !

MARTORUL 2 : Domnule judecător, vă rog să ţineţi cont de mine... Eu sînt o fiinţă simplă, fără apărare...

JUDECĂTORUL : Eşti sigură că ţi le-a dat ţie ?

MARTORUL 2 : Mie mi le-a dat, mie. Eram chiar în faţa lui şi el mi le-a pus pe masă...

JUDECĂTORUL : Şi tu ?

MARTORUL 2 : Eu...

JUDECĂTORUL *(O ia de guler.)* : Tu ce-ai făcut ?

MARTORUL 2 : Eu i-am dat un număr...

JUDECĂTORUL : I-ai dat un număr !

MARTORUL 2 : Da...

JUDECĂTORUL : Ce număr ?

MARTORUL 2 : Ce număr ?

JUDECĂTORUL *(Urlînd.)* : Ce număr ? Ce număr ?

ACUZATORUL *(Şoptit.)* : Un număr cu soţ ?

MARTORUL 2 : Nu-mi mai amintesc...

JUDECĂTORUL : Rău, foarte rău ! Ce fel de martori sînt ăştia ?

MARTORUL 2 *(Pierdută.)* : Nu pot să-mi amintesc... nu pot să ştiu pe de rost toate numerele... Nu-mi plac numerele... Eu am vrut să mă fac actriţă...

JUDECĂTORUL : Grefier !

GREFIERUL : Da ?

JUDECĂTORUL : Să fie aduse aici corpurile delicte !

GREFIERUL : Au fost deja aduse, domnule judecător.

JUDECĂTORUL : Unde ? Cînd ?

GREFIERUL : Eu, personal, le-am adus, domnule judecător. Sînt în sertarul din stînga.

JUDECĂTORUL *(Aleargă furios ; trage sertarul.)* : Aha ! *(Victorios ; scoate umbrela.)* Asta e ?

MARTORUL 2 *(Clatină aprobativ din cap.)*

JUDECĂTORUL : Ce urîtă e !

ACUZATORUL : Buah !

JUDECĂTORUL *(Scoate pardesiul.)* : Îl recunoşti ?

MARTORUL 2 : El e.

GREFIERUL : Pot să trag o concluzie, domnule judecător ?

JUDECĂTORUL : Trage.

GREFIERUL: E cam soios.

APĂRĂTORUL *(Cercetînd sertarul.)*: E de la sertar...

JUDECĂTORUL: Şi asta? *(Ridică un număr.)* Ăsta e numărul?

GREFIERUL: E numărul de control.

JUDECĂTORUL: Citeşte-l!

GREFIERUL: 98!

JUDECĂTORUL: Eram sigur! Număr cu soţ.

ACUZATORUL: Şi asta nu e totul, domnule judecător!

JUDECĂTORUL: Sigur că nu e totul... *(Începe să caute prin buzunarele pardesiului.)*

ACUZATORUL: Îmi permiteţi să fac o mică demonstraţie? (*Către* GREFIER.) Domnule grefier, eşti bun să te uiţi pe ce scaun stă acuzatul?

GREFIERUL (*Se duce în spatele* SPECTATORULUI ACUZAT, *se uită la număr şi strigă.*): 102.

ACUZATORUL: Uită-te bine!

GREFIERUL: 102. Pun capul.

ACUZATORUL: Mulţumesc. Fiţi atent, domnule judecător. Să adunăm numărul de la garderobă cu numărul de la scaun...

JUDECĂTORUL: De ce?

ACUZATORUL: De ce nu? E imposibil ca această sumă să nu aibă vreo semnificaţie.

JUDECĂTORUL: Grefier! Adună!

ACUZATORUL: 98 cu 102!

JUDECĂTORUL *(Nervos.)*: Adună, grefier, adună!

GREFIERUL: Adun, domnule, adun!

JUDECĂTORUL: Adună odată! Gata?

APĂRĂTORUL: 200!

GREFIERUL: Extraordinar!

ACUZATORUL: Vedeţi? V-am spus eu?

JUDECĂTORUL: Imposibil! Mai adună o dată!

GREFIERUL: 200. E clar.

JUDECĂTORUL: Ce vrea să însemne asta? (*Către* ACUZATOR.) Spune repede!

ACUZATORUL: Păi, nu se vede?

JUDECĂTORUL: Aşa e, se vede.

ACUZATORUL: E una dintre cifrele cele mai cu soţ.

JUDECĂTORUL: Domnişoară Hilda, cum ai putut să-i dai acestui om o asemenea cifră?

MARTORUL 2: M-am pripit.

ACUZATORUL: Omul ăsta e de-a dreptul infernal!

JUDECĂTORUL *(Îi întinde pardesiul.)*: Poftim, caută şi dumneata.

ACUZATORUL: N-are nimic...

GREFIERUL: Vreau şi eu! Vreau şi eu! *(Caută prin buzunare.)* Nimic. Doriţi să căutaţi şi dumneavoastră, domnişoară?

MARTORUL 2 *(Se fandoseşte.)*: Nu ştiu dacă e cazul...

GREFIERUL (*Către* JUDECĂTOR.): Poate să caute şi ea?

JUDECĂTORUL: Să caute.

GREFIERUL: Căutaţi-l şi dumneavoastră. Completul vă dă voie.

MARTORUL 2 *(Cu sfială, dar excitată.)*: Numai puţin... Un singur buzunar... Ştiţi, eu, datorită profesiei, nu-mi permit niciodată să umblu prin buzunare... Nici măcar în glumă...

GREFIERUL: Doriţi să căutaţi şi dumneavoastră, domnule avocat al apărării?

APĂRĂTORUL: Nu, nu... Eu nu... Dar, dacă sînteţi bun, aş deşuruba puţin umbrela...

GREFIERUL: Cu plăcere...

MARTORUL 2 *(Ţipăt.)*

JUDECĂTORUL: Aţi găsit?

MARTORUL 2 *(Transfigurată, gîfîind.)*: Cred că da.

ACUZATORUL *(Pierzîndu-şi calmul, către fată.)*: Încet, încet, vă rog, nu vă pierdeţi calmul...

GREFIERUL: Unde, în ce zonă?

MARTORUL 2 *(Ieşind încet din încremenire.)*: Aici...

(Toţi aplecaţi asupra pardesiului.)

ACUZATORUL: Cu grijă, vă rog, pentru numele lui Dumnezeu...

JUDECĂTORUL: E ceva solid?

MARTORUL 2: Nu-mi dau seama. Cred că am degetele asudate.

APĂRĂTORUL: E ceva rece? Dacă e ceva rece, atunci pot să scot eu.

MARTORUL 2: E ceva subţire.

ACUZATORUL: Poate că e mai bine să-l chemăm pe comandantul gărzii.

MARTORUL 2: Nu, nu... Obiectul e între degetele mele...

JUDECĂTORUL: Acum! Acum! Trageţi, domnişoară, pînă nu e prea tîrziu!

MARTORUL 2 *(Scoate o scobitoare.)*

(Pauză; toată lumea, fascinată; fata ţine ochii închişi.)

MARTORUL 2: Pot să deschid ochii? Nu e ceva obscen?

JUDECĂTORUL *(Uluit; aerian.)*: O scobitoare!

MARTORUL 2: O scobitoare?

APĂRĂTORUL: Ce neagră e!

GREFIERUL: Nu e neagră, e murdară...

ACUZATORUL: Vedeţi, domnişoară, ce-aţi primit dumneavoastră la garderobă?

JUDECĂTORUL *(Intră în vibraţie.)*: Bestia ordinară... Gorila dracului... *(Scuipă.)*

ACUZATORUL: Infernal! Absolut infernal!

JUDECĂTORUL *(Sfîşie pardesiul.)*: Poftim! Iată ce fac eu cu pardesiul dumitale! Iată! *(Îl pune jos şi începe să tragă de el, ţinînd unul din capete sub picior.)* Uite ce fac eu cu pardesiul dumitale!

ACUZATORUL: Şi eu! *(Trage o bucată şi rupe.)*

APĂRĂTORUL *(Trînteşte cu umbrela în podea.)*: Criminal ţicnit!

GREFIERUL: Foarte bine.

JUDECĂTORUL: Lasă-mi şi mie o bucată din umbrelă!

(Încep toţi să demoleze cele două obiecte; icnesc, se ciocnesc unii de alţii, îşi iau din mîini bucăţile mai bune; fişiile încep să fie aruncate prin sală.)

JUDECĂTORUL: Asasin! Ăsta e cuvîntul! Asasin! Trebuie făcut curat! Trebuie rupt totul, pînă la ultima fîşie!

GREFIERUL: Înapoi, la antici!

APĂRĂTORUL: Tot, tot, tot! *(Rupe cu dinţii.)* Rupeţi, domnilor, rupeţi! *(Îl roagă pe unul dintre spectatori.)* Ţineţi, domnule, ţineţi de-aici!

ACUZATORUL: (*Către* JUDECĂTOR, *care se căzneşte să distrugă umbrela.*) Aţi reuşit?

JUDECĂTORUL: Merge greu. E elveţiană.

MARTORUL 2: Daţi-i-o lui, să şi-o rupă singur!

JUDECĂTORUL *(Urlă sălbatic.)*: Mai vreau! *(Se repede la o bucată mai mare de stofă; învălmăşeală pe ea; în plină luptă pentru bucata rămasă, cineva rupe o mînecă din haina* JUDECĂTORULUI*; nimeni nu pare să observe provenienţa diferită a prăzii şi toţi se îngrămădesc pe ea.)* Destul, destul...

ACUZATORUL: Nu! Nu! Trebuie dus totul pînă la ultima suflare!

JUDECĂTORUL: Nu! Gata... Celu, zi-le să tacă!

APĂRĂTORUL *(Excitat de distrugere: ridică sertarul şi-l trînteşte de pămînt.)*: Nevermore!

JUDECĂTORUL: Gata, băieţi, gata!

MARTORUL 2 *(Ţipăt isteric.)*: Să pună mîna şi el! El de ce nu pune mîna?

JUDECĂTORUL: Gata, băieţi, ne facem de rîs...

GREFIERUL (*Sare să-şi apere hîrtiile din mîna* APĂRĂTORULUI.): Nu! Hîrtiile nu!

MARTORUL 2: Ba da, ba da! Domnule judecător! Trebuie să distrugem orice amintire a acestui om... Orice urmă a prezenţei lui... aici... în univers... Să nu se mai ştie nimic. Să bată numai vîntul... *(Începe să sufle peste bucăţile de hîrtie.)*

JUDECĂTORUL (*Scoate o sticluţă „la purtător" şi bea vîrtos; o întinde* APĂRĂTORULUI.): Bea! Şi las-o baltă!

APĂRĂTORUL *(Bea.)*: Fata are dreptate. Dacă nu-l radem din rădăcină, n-am făcut nimic.

GREFIERUL: Trebuie să uităm că l-am văzut. Pur şi simplu, trebuie să ne pierdem memoria.

APĂRĂTORUL (*Bea din nou şi transmite sticla* ACUZATORULUI.): E bine să ne pierdem memoria toţi, în acelaşi timp... În public, dacă se poate... E foarte important să ne pierdem memoria în mod organizat şi fără speranţă... Toţi, privindu-ne în ochi... Ar fi cumplit şi nedrept ca vreunul să se sustragă, să scape...

GREFIERUL *(Preia sticla.)*: Jur! Jur să nu am linişte pînă cînd nu voi ucide fir cu fir creierul acestui om...

Creierul acestui om care tace... Creierul omului care tace...

ACUZATORUL : Acum, vă rog, s-o facem acum... Mai avem timp să plecăm acasă...

JUDECĂTORUL : Care casă ? Eu n-am casă ! Casa mea e legea ! Justiția !

ACUZATORUL : Dar e limpede că omul acesta e un criminal ! V-am dovedit că e un criminal !

JUDECĂTORUL : Știu, da, știu... Dar privește-l, te rog, privește-l bine... (ACUZATORUL *se apleacă asupra* SPECTATORULUI ACUZAT *și-l privește.*) Îl vezi ?

ACUZATORUL : Îl văd tot.

JUDECĂTORUL : El nu crede !

ACUZATORUL : Nu crede ?

MARTORUL 2 : De ce nu crede ? Ce nu crede ? Să creadă !

JUDECĂTORUL : Psst ! (*Către* GREFIER.) Scoate-o afară (*Către* ACUZATOR.) El nu crede că e un criminal.

ACUZATORUL : Nnnnu se poate !

JUDECĂTORUL : Privește-l bine. Asta nu e față de criminal convins că e criminal.

GREFIERUL : Și totuși, după cutele din jurul buzelor... *(Îl cercetează atent pe spectator.)*

APĂRĂTORUL : Categoric, nu. Nu crede.

JUDECĂTORUL : Ți-am spus ? Nu crede. Trebuie făcut să creadă.

ACUZATORUL : Dar e evident, e limpede ca pîinea caldă. Toată lumea crede. El de ce nu crede ? *(Către*

public.) Domnilor, spuneți ceva ! Faceți-l să creadă ! (*Către* SPECTATORUL ACUZAT.) Domnule, spune ceva, ridică-te, fă ceva. Știi bine cine ești, ce gîndești, știi bine că noi știm totul...

GREFIERUL : Recunoaște !

JUDECĂTORUL : Îl știu eu... N-o să deschidă gura niciodată.

APĂRĂTORUL : Domnule, n-are nici un rost s-o mai lungim... Spuneți tot. Eu sînt apărătorul dumneavoastră. N-are nici un rost să-mi ascundeți ceva. Știu că sînteți un criminal și vreau totuși să vă apăr. Da, vreau să vă apăr. Nu de vinovăție, pentru că vinovăția o purtați pe față. Vreau să vă apăr de propria voastră persoană !

GREFIERUL *(Fascinat de cuvintele celuilalt.)* Bravo !

MARTORUL 2 : Ce bărbat !

JUDECĂTORUL (*Către* GREFIER, *șoptit.*) : Dă-o afară !

APĂRĂTORUL : Domnule spectator ! Vă rog încă o dată. E atît de important ca măcar o dată în viață să spunem lucrurilor pe nume. Aveți acum o șansă unică. O șansă cum foarte mulți ar vrea să aibă. Aveți șansa de a mărturisi totul, în public, în fața lumii, în fața civilizației. Asta echivalează cu o mare ușurare sufletească. Nu pierdeți această ocazie ! Mărturisiți că sînteți un criminal. Mărturisiți că sînteți vinovat. Toată lumea stă cu ochii pe dumneavoastră. Toată lumea e dispusă să vă asculte și să vă creadă... Ridicați-vă ! Spuneți tot

ce aveţi pe suflet. Aţi avut şansa de a ocupa acest loc. Unul din o sută, din o mie, din zece mii! Gîndiţi-vă! Cît timp trebuie să mai treacă pînă cînd hazardul vă va arunca din nou pe locul 102! Spuneţi odată!

ACUZATORUL: Spuneţi, domnule!

JUDECĂTORUL: Vax!

GREFIERUL: Curaj!

APĂRĂTORUL: Domnule, dacă staţi aşa, tăcut şi zîmbitor, n-am cum să vă apăr. Voiam să vă apăr de minciună, de minciuna care se lăfăie în dumneavoastră, în creierul dumneavoastră. Voiam să vă apăr de această minciună, făcîndu-vă să recunoaşteţi totul. Voiam să vă apăr de această minciună, pentru că minciuna din sufletul şi din mintea dumneavoastră ne ucide pe toţi, ne sfîşie pe toţi, ne face ferfeniţă, ne împroaşcă pe toţi cu noroiul cel mai negru şi mai soios. Şi tăcerea dumneavoastră e o minciună, pentru că de fapt aveţi ce spune... Domnule! Descărcaţi-vă sufletul, uşuraţi-vă, vă jur că vă veţi simţi uşor ca un fulg.

JUDECĂTORUL: Gata, domnule avocat, gata. Nu vrea, e clar. Să continuăm audierea martorilor.

APĂRĂTORUL *(Către spectator.)*: De ce vreţi să chem aici toţi îngălaţii, toţi marţafoii ăştia de martori? Fiţi bărbat!

MARTORUL 2: Fiţi ca el! *(Arată spre* APĂRĂTOR.)

JUDECĂTORUL (*Către* GREFIER.): Scoate-o odată afară!

GREFIERUL *(Către fată.)*: Hai, gata, la treabă, unii spectatori vor să plece la pauză.

MARTORUL 2: Nu, mai rămîn. Domnule judecător, vreau să mai rămîn.

GREFIERUL: Du-te, domnişoară, la paltoane! N-auzi că foarte mulţi vor să plece la pauză?

MARTORUL 2: Cine vrea să plece la pauză? Nimeni nu vrea să plece la pauză. Nu mă duc.

GREFIERUL: Întotdeauna se găseşte cîte unul care vrea să plece la pauză. Uite, pun pariu că şi dumnealui o să plece la pauză... (*Arată spre* SPECTATORUL ACUZAT.)

MARTORUL 2: Vreţi să plecaţi la pauză? *(Se strecoară în sufletul spectatorului.)* Un bărbat ca dumneavoastră?

GREFIERUL: Gata, la paltoane! *(Către public.)* Pauză, domnilor! Pauză! Aveţi grijă ce faceţi în pauză! Aveţi aici hîrtie. Şi pixuri, domnilor, multe pixuri. Toţi cei care vor să dea declaraţii pot s-o facă. Avem aici documente, domnilor, documente, multe documente pe care le punem la dispoziţia dumneavoastră. Avem fotografiile acuzatului, toate fotografiile lui. Avem mii de fotografii de cînd acuzatul era copil, mii de fotografii. Vă rugăm să le cercetaţi. *(Desface pliantele din jurul estradei şi apar ilustraţiile de informare; zeci de fişiere, rafturi cu fel de fel de casete etc.)* Avem aici toate

hainele acuzatului, dulapuri uriaşe cu haine, vă rugăm să-i cercetaţi hainele. Avem cărţile lui, servietele lui, farfuriile în care a mîncat, furculiţele şi cuţitele pe care le-a folosit, ochelarii pe care i-a purtat, toate biletele lui de tren şi de tramvai folosite, toate ziarele pe care le-a citit şi le-a mototolit, toate ghivecele cu flori pe care le-a spart, totul, totul... Vă rugăm să priviţi, să le analizaţi, adevărul pluteşte peste toate aceste lucruri ca o picătură de grăsime într-un cazan cu apă. Apropiaţi-vă, domnilor, apropiaţi-vă... Puteţi lectura la aceste mese, puteţi servi cafea, puteţi să-l priviţi din faţă pe acuzat. Vă rugăm, domnilor, ieşiţi din anonimat!

(Pauză; completul de judecată se retrage; apar bufetierele cu tăvile de cafea pe care le aşază pe mesele completului de judecată; pe durata pauzei, spaţiul de joc se transformă într-un foaier, în care spectatorii pot să bea cafea şi pot fuma.)

Actul II

Actul al doilea se joacă printre ceştile de cafea murdare şi printre obiectele răvăşite de trecerea publicului prin spaţiul de joc. Toate mesele sînt pline cu maldăre de farfurioare şi ceşti. Completul de judecată îşi ocupă locurile netulburat de prezenţa obiectelor respective.

ACUZATORUL *(Se ridică în picioare, ridică o ceaşcă în care se mai află puţină cafea, bea, face o grimasă, o pune la loc.)* Să intre al treilea martor!

GREFIERUL *(Strigă spre culise.)*: Să intre al treilea martor!

MARTORUL 3 *(Apare, timidă, una din femeile grase care au adus ceştile de cafea şi au servit în pauză.)*: Sînt aici, domnule.

ACUZATORUL: Numele, prenumele, profesia.

MARTORUL 3: Numele meu este Gudrun. Lucrez la bufetul teatrului.

ACUZATORUL: Adică? Ce faceţi de obicei?

MARTORUL 3: Cafea, pricomigdale...

JUDECĂTORUL *(Furios.)*: Dar astăzi n-aţi avut pricomigdale!

MARTORUL 3: N-am avut nuci, domnule judecător...

ACUZATORUL: În sfîrşit... Şi cînd faci dumneata toate aceste lucruri?

MARTORUL 3: Le fac în timpul actelor...

ACUZATORUL: Şi în pauze?

MARTORUL 3: În pauze obişnuiesc să servesc...

ACUZATORUL: Ai servit şi în pauza de astăzi?

MARTORUL 3: Bineînţeles.

ACUZATORUL: Concret, cît mai concret!

MARTORUL 3: Am adus tăvile cu cafea şi limonadă.

ACUZATORUL: Cîte tăvi?

MARTORUL 3: Am adus cinci tăvi cu cafea şi trei tăvi cu pahare cu limonadă.

ACUZATORUL: Cam în cît timp ai adus dumneata toate aceste tăvi?

MARTORUL 3: Destul de repede, cred... Le aveam pregătite...

ACUZATORUL: Ţi-a luat mai mult de trei minute?

MARTORUL 3: Nu, în nici un caz, nu...

ACUZATORUL: Cam cîte ceşti de cafea se aflau pe o tavă?

MARTORUL 3: Cam 50 de ceşti.

ACUZATORUL: Deci dumneata ai adus cam 250 de ceşti cu cafea.

MARTORUL 3: Da, cam aşa...

ACUZATORUL: Şi cîte pahare de limonadă?

MARTORUL 3: Cam 25 de pahare de limonadă pe fiecare tavă... Deci, în total, cam 75 de pahare de limonadă.

ACUZATORUL: De ce aşa puţine?

MARTORUL 3: Asta e proporţia, domnule.

ACUZATORUL: Explică-ne foarte clar ce înţelegi prin această proporţie.

MARTORUL 3: Nu toţi cei care beau cafea servesc mai apoi şi limonadă. Deci, e normal ca limonada să fie mai puţină decît cafeaua. Pe de altă parte, unii nu beau deloc cafea, dar aceştia sînt foarte puţini. Unii nu beau nici cafea şi nici limonadă, dar aceştia sînt atît de puţini, încît nici nu merită pomeniţi.

ACUZATORUL: Ia-o de la început. Deci, cei mai mulţi beau şi cafea, şi limonadă.

MARTORUL 3: E un fel de a spune, domnule. De fapt, ei beau cafeaua în întregime sau aproape în întregime, şi apoi doar îşi udă puţin gîtlejul cu limonadă. Suficient însă ca să ocupe paharul.

ACUZATORUL: Bun. O a doua categorie, mai mică, bea numai limonadă.

MARTORUL 3: Exact. Ei beau cam jumătate de pahar de limonadă sau chiar tot paharul. Unii îl beau dintr-o înghiţitură, alţii obişnuiesc să se tot joace cu paharul, gîlgîind cîte puţin...

ACUZATORUL: În sfîrşit... Unii beau numai cafea...

MARTORUL 3: Da...

ACUZATORUL: Alţii nu beau nimic.

MARTORUL 3: Da.

ACUZATORUL: Deci avem patru categorii de oameni.

MARTORUL 3: Patru, da.

ACUZATORUL: Spune-mi, dumneata obişnuieşti să rămîi cu spectatorii pe toată durata pauzei?

MARTORUL 3: Pe toată durata, da.

ACUZATORUL: Şi astăzi ai făcut la fel?

MARTORUL 3: La fel ca întotdeauna, da.

ACUZATORUL: Te rog să te uiţi foarte bine în jur... Ai putea să-mi spui cine a băut cafea şi cine a băut limonadă?

MARTORUL 3: Desigur. *(Se apropie de un spectator.)* Dumnealui a băut cafea.

ACUZATORUL *(Către* JUDECĂTOR.): Domnule judecător, doresc să aduc argumente indubitabile precum că martorul are o memorie perfectă şi un spirit de observaţie ieşit din comun. Priviţi, domnule judecător! *(Lumina stinsă; se proiectează pe ecran fotografia spectatorului indicat de bufetieră; fotografia este un instantaneu luat în pauza dintre acte, şi spectatorul bea într-adevăr cafea.)* Martorul nu s-a înşelat! Dumnealui a băut într-adevăr cafea! *(Către bufetieră.)* Mai departe!

MARTORUL 3: Dumnealui a băut şi cafea, şi limonadă.

ACUZATORUL: În ce ordine?

MARTORUL 3: În ordinea pe care am indicat-o. Întîi cafea şi apoi limonadă.

ACUZATORUL: Atenţie, domnilor! Iată-l pe distinsul spectator sorbind cafea într-un grup de cunoscuţi! *(Proiecţie.)* Iar aici... *(Se derulează cîteva proiecţii cu alţi spectatori.)* Aici este surprins momentul în care dumneaei întinde mîna după paharul cu limonadă! *Voilà*!

GREFIERUL *(Admirativ.)*: Sînteţi grozav, domnule!

ACUZATORUL: Mai departe, stimată doamnă, mai departe. Vrem ca publicul să aibă încredere desăvîrşită în dumneata. Vrem ca publicul să nu se mai îndoiască niciodată de martorii noştri şi mărturiile lor să fie ca un cap de lege. Mai departe!

MARTORUL 3 *(Din sală, unde priveşte spre chipurile spectatorilor.)*: V-aş putea indica un domn care a fumat tot timpul şi n-a băut nimic.

ACUZATORUL: Nici cafea, nici limonadă!

MARTORUL 3: Nici cafea, nici limonadă!

ACUZATORUL: Să-l vedem!

MARTORUL 3: Dumnealui!

(Pe ecran apare chipul spectatorului.)

ACUZATORUL: Domnilor, avem aici o suită impresionantă de diapozitive prin care putem demonstra că, într-adevăr, dumnealui n-a consumat nimic. Priviţi-l bine, acesta este diapozitivul numărul 1. *(Schimbă imaginea.)* Aici îl aveţi pe de-a-ntregul,

în momentul în care se ridică de pe scaun pentru a se bucura de pauză. *(Schimbă.)* Aceeași imagine, văzută din spate. Spectatorul este chiar în picioare. Puteți observa cum își duce mîna la buzunar, pentru a-și căuta țigările, probabil. În planul al doilea o puteți zări chiar pe doamna Gudrun aducînd prima tavă cu cafea. Dacă vreți să certificați afirmația noastră, observați că scaunul de pe care s-a ridicat poartă numărul 46. *(Schimbă.)* Observați momentul în care spectatorul cu numărul 46 își aprinde prima țigară. În fundal, lumea înghesuită în jurul meselor pline cu cești de cafea. *(Schimbă.)* Iată țigara ajunsă la jumătate. Observați că spectatorul cu numărul 46 a venit singur la teatru. *(Schimbă.)* Iată momentul în care își strivește mucul țigării în scrumieră. Observați în planul al doilea cum s-au format deja grupuri de spectatori care beau cafea și discută. *(Schimbă.)* Spectatorul cu numărul 46 continuă să fie singur. Totuși, am făcut cîțiva pași spre una dintre mesele cu cești de cafea. *(Schimbă.)* Această imagine este destul de incertă. Spectatorul cu numărul 46 privește fix spre una dintre ceștile pline. Desigur că în el se dă o luptă acerbă. Să ia sau să nu ia ceașca de cafea? *(Schimbă.)* Victorie! Spectatorul cu numărul 46 n-a ridicat ceașca. Și-a aprins o nouă țigară și s-a și îndepărtat cu cîțiva pași de mesele respective. *(Schimbă.)* Iată cea de-a doua țigară ajunsă la jumătate. *(Schimbă.)* Iată ultima treime a celei de-a doua țigări... *(Schimbă.)* Iată

și mucul celei de-a doua țigări, strivit lîngă primul, foarte atent și foarte ordonat acest spectator... Aplauze pentru spectatorul cu numărul 46! *(Lumină pe spectator; difuzoarele aruncă în sală ropote de aplauze.)* Domnule judecător, mai e nevoie să demonstrez că martorul are un spirit de observație excepțional și că reprezintă credibilitatea însăși?

JUDECĂTORUL: Nu, bătrîne, a fost foarte elocvent!

ACUZATORUL: Aplauze pentru judecătorul nostru! (*Lumină pe* JUDECĂTOR, *care se înclină; difuzoarele aruncă aplauze.*) Doamnă Gudrun, vă rugăm să reveniți la bară!

MARTORUL 3: I-am descoperit pe toți, domnule, pe toți. S-au cam amestecat între ei, dar îi pot separa imediat pe categorii...

ACUZATORUL: Nu mai e necesar. Sîntem convinși cu toții că adevărul e de partea dumneavoastră.

MARTORUL 3 *(Revenind.)*: Cum credeți...

ACUZATORUL: Acum vă rugăm să vă uitați puțin la această persoană, care stă chiar în fața noastră...

MARTORUL 3: Care?

ACUZATORUL: Asta! (*Arată spre* SPECTATORUL ACUZAT.)

MARTORUL 3: Nu văd nimic...

ACUZATORUL (*Se apropie de* SPECTATORUL ACUZAT.): El e.

MARTORUL 3 : Îmi pare rău... Îmi scapă...

ACUZATORUL (*E chiar lîngă* SPECTATORUL ACUZAT ; *îi pune mîna deasupra capului.*) : Priviți în direcția mîinii mele.

MARTORUL 3 : Privesc.

ACUZATORUL : Vedeți mîna mea ?

MARTORUL 3 : O văd.

ACUZATORUL : Îmi vedeți degetele ?

MARTORUL 3 : Le văd.

ACUZATORUL : Ce fac eu acum ?

MARTORUL 3 : Vă agitați degetele.

ACUZATORUL : Foarte bine. Aveți o vedere bună.

MARTORUL 3 : Am o vedere excelentă.

ACUZATORUL : Fixați-vă privirea la palma mea. Acum, coborîți-vă ușor privirile. Ce vedeți sub palma mea ?

MARTORUL 3 : Nimic !

ACUZATORUL : Nu se poate.

MARTORUL 3 : Vă jur ! Nu văd nimic.

JUDECĂTORUL (*Sare de la locul lui.*) : Concentrați-vă, vă implor, nu se poate să nu vedeți nimic.

MARTORUL 3 : Domnule judecător, mă uit din toate puterile, nu văd nimic.

GREFIERUL : Să mai aprind o lumină ?

JUDECĂTORUL : Mai aprinde !

ACUZATORUL : Acum ? Se vede ceva ?

MARTORUL 3 : Domnule, mă doare capul...

ACUZATORUL : Grefier, aprinde toate luminile posibile !

JUDECĂTORUL : Mai înaintați cu un pas.

MARTORUL 3 (*Înaintează.*) : Tot nimic.

JUDECĂTORUL : Mai faceți un pas, încă unul...

GREFIERUL : Poate e prea puțină lumină...

ACUZATORUL (*Către inginerul de lumină.*) : Aprinde, dom'le, toate luminile...

GREFIERUL : Asta e tot ce avem...

APĂRĂTORUL : Mai aprinde și dumneata un chibrit...

ACUZATORUL (*Aprinde un chibrit deasupra capului* SPECTATORULUI ACUZAT.) : Acum vedeți ?

MARTORUL 3 : Acum... Parcă se vede ceva...

ACUZATORUL (*Fascinat.*) : Ce ?

MARTORUL 3 : Se vede un ochi.

JUDECĂTORUL (*Se uită și el.*) : Nu se poate, nu se poate...

GREFIERUL (*Nelămurit, către* JUDECĂTOR.) : Poate că ne înșelăm noi...

JUDECĂTORUL (*Către martor.*) : Nu se vede un om întreg ?

MARTORUL 3 : Cred că e prea multă lumină. E atîta lumină, că nu văd decît lumină.

ACUZATORUL : Mai stingeți din lumini, ca să poată vedea martorul.

(*Rămîne un reflector proiectat pe* SPECTATORUL ACUZAT.)

JUDECĂTORUL : Ei ?

GREFIERUL : Ei ?

ACUZATORUL : Spune ceva ! Imposibil să nu vezi ceva...

MARTORUL 3 : Ba, acu' cred că se vede ceva...

JUDECĂTORUL (*Respiră uşurat ; către* GREFIER.) : Deci există !

ACUZATORUL : Ce se vede ?

MARTORUL 3 : Se vede...

GREFIERUL : Ce ? Ce ?

MARTORUL 3 : Se vede... un scaun !

ACUZATORUL : Un scaun ? Doar atît ?

MARTORUL 3 (*Convins.*) : Atît.

ACUZATORUL (*Înnebunit.*) : Doamnă, vă rog... Noi ne bizuim aici pe simţul dumneavoastră de observaţie ieşit din comun... Vrem să ştim tot, vrem ca dumneavoastră să vedeţi tot, în locul nostru...

JUDECĂTORUL : Căscaţi ochii, doamnă !

ACUZATORUL : Pe scaun, pe scaun deci nu vedeţi nimic ?

MARTORUL 3 : Nimic. Văd însă ceva... sub scaun.

JUDECĂTORUL : Ce ?

MARTORUL 3 : O monedă mică.

JUDECĂTORUL : Luaţi moneda aia ordinară ! Grefier ! De ce n-ai adunat toate monedele de sub scaune ? Nu vezi că martorul nu vede din cauza lor ?

GREFIERUL : S-a rătăcit, domnule judecător... Cum era să mă bag sub scaunul acuzatului... (*Se apleacă, se tîrăşte, trece pe sub scaunul acuzatului şi iese victorios cu moneda.*) Iat-o !

ACUZATORUL : Acum, doamnă, acum ! Nimic nu vă mai stă în faţă !

MARTORUL 3 ; Da, cred că se vede ceva... Se vede ceva negru...

JUDECĂTORUL : Şi ! Şi ! Spuneţi lucrurilor pe nume !

MARTORUL 3 : Se văd două picioare negre !

ACUZATORUL (*Triumfător.*) : Asta e ! Două picioare negre ! Domnilor, putem certifica imediat că martorul a văzut corect. (*Proiecţie.*) Iată aici picioarele acuzatului... Din faţă... (*Schimbă.*) Şi din spate... Mai departe, doamnă Gudrun, ce mai vedeţi ?

MARTORUL 3 : Văd doi pantofi.

ACUZATORUL : Iată-i ! (*Proiecţie.*) Pantoful stîng şi pantoful drept !

MARTORUL 3 : Cred că văd foarte clar şi un gît. Din faţă şi din spate !

ACUZATORUL (*Proiecţie.*) : Iată şi gîtul acuzatului !

MARTORUL 3 : Văd un nas, domnule avocat !

ACUZATORUL : Nasul acuzatului ! (*Proiecţie monstruoasă.*)

MARTORUL 3 : O gură !

ACUZATORUL : O gură, o gură ! Sigur că da ! (*Proiecţie.*)

MARTORUL 3 : Un ochi !

ACUZATORUL : Iată-l ! Ochiul stîng... (*Proiecţie.*)

MARTORUL 3 : Încă un ochi !

ACUZATORUL: Foarte bine, ochiul drept... *(Proiecție.)* Merge foarte bine, înaintăm destul de repede...

MARTORUL 3: Şi mai văd o pată minusculă pe manşeta pantalonului...

ACUZATORUL: O pată? *(E nelămurit.)*

MARTORUL 3: Da, o pată minusculă de grăsime...

ACUZATORUL: O clipă, o clipă... *(Caută diapozitivul, proiectîndu-le rapid pe celelalte; fiecare parte a corpului acuzatului este înregistrată pe diapozitive; detalii din degete, din unghii, cute, fire de păr etc.)* Nu găsesc pata.

MARTORUL 3: Este o pată, nu mă pot înşela...

ACUZATORUL: Cam în ce punct?

MARTORUL 3: Pe manşeta cracului drept.

ACUZATORUL *(Proiectează partea stîngă.)*: Aici? Nu... *(Partea dreaptă.)* Aici?

MARTORUL 3: Da.

ACUZATORUL; Şi totuşi nu se vede nimic... *(Măreşte considerabil imaginea.)* Grefier! De ce nu se vede pata?

APĂRĂTORUL: I-o fi căzut în pauză, din cafea...

ACUZATORUL *(Proiectează pantalonii acuzatului.)*: Vreți să mergeți dumneavoastră la ecran şi să punctați pata?

MARTORUL 3: Cu plăcere. *(Se duce şi punctează pata cu o cretă.)* Aici.

ACUZATORUL: Perfect. Mai puteți adăuga ceva la cele văzute?

MARTORUL 3: Nu, asta e tot.

ACUZATORUL: Vreau să spun, puteți aduna toate aceste elemente, le puteți asimila într-un întreg?

MARTORUL 3: Care elemente?

ACUZATORUL: Elementele disparate... Gura, nasul, gîtul, ochiul, pata. Toate acestea aparțin unui întreg. Nu sesizați întregul?

MARTORUL 3: Nu sesizez nimic.

ACUZATORUL: Nu se poate să ne lăsați tocmai acum. Ceea ce ați văzut este just, dar trebuie interpretat... Toate se leagă între ele. Nu vedeți legăturile?

MARTORUL 3: Mi-e silă de legături...

JUDECĂTORUL: Doamnă Gudrun, încercați, totuşi, un efort de gîndire... Elementele n-au cum să plutească în încăpere... Ele fac un corp comun... Nu vedeți corpul, persoana?

MARTORUL 3: Nu.

GREFIERUL: Să aprind lumina?

JUDECĂTORUL: Doamnă, în fața dumneavoastră se află o ființă umană!

MARTORUL 3 *(Fascinată.)*: O ființă! *(Priveşte intens.)* Formidabil! Mi-a scăpat.

ACUZATORUL: Acum îl vedeți?

MARTORUL 3: Da! Pe toți dracii!

GREFIERUL: V-a căzut fisa?

MARTORUL 3: Da, de o mie de ori, da! E din ăia care au băut numai cafea.

ACUZATORUL : Uitaţi-vă la faţa lui. O recunoaşteţi ?

MARTORUL 3 : Da, este o faţă tipică de criminal. *(Toată lumea – uşurată.)*

ACUZATORUL *(Respirînd şi el uşurat.)* : În sfîrşit.

JUDECĂTORUL : Bravo !

GREFIERUL : Aţi pus degetul pe rană.

ACUZATORUL : Cum v-aţi dat seama că e o faţă de criminal ?

MARTORUL 3 : Se vede cu ochiul liber. E o chestiune de bun-simţ.

ACUZATORUL : Ce părere aveţi despre gura lui ? Nu-i aşa că e o gură rea, strînsă ca o pungă ?

MARTORUL 3 : E o gură neagră şi subţire, i-am observat-o pe cînd sorbea din cafea. O gură ca un coşmar, brrr ! Nu mi-aş dori să aud vreun cuvînt spus de această gură.

ACUZATORUL : Ochii, priviţi-i ochii, ce părere aveţi despre ochi ?

MARTORUL 3 : Aş putea spune că ochii îl trădează definitiv.

GREFIERUL : Sînt mult prea adînciţi în fundul capului, nu ?

MARTORUL 3 : Nu e vorba de asta. Sînt imobili, sînt reci şi sticloşi, au în ei acea stare de aşteptare, de parcă dintr-o clipă în alta ar ţîşni din ei un fir de sînge...

GREFIERUL : Ce mai, o brută !

MARTORUL 3 : L-am observat chiar din felul în care îşi sorbea cafeaua. Îşi înghiţea încet şi tenace sorbiturile, ca un animal care devorează victima şi-i bea sîngele în extaz. L-am observat cu atenţie, ţin minte cît m-a îngrozit privirea lui cînd a dat peste paharele cu limonadă...

JUDECĂTORUL : S-a atins şi de limonadă ? !

MARTORUL 3 : Tocmai asta e, nu s-a atins de limonadă... Dar a privit-o cu un dispreţ din care se putea deduce cu uşurinţă ce mecanism infernal zace în creierul acestui om.

GREFIERUL : Îngrozitor, pur şi simplu, îngrozitor.

MARTORUL 3 : E o brută, o brută şi un broscoi rîios, trebuie aruncat în stradă cît mai repede...

ACUZATORUL : Domnule judecător, cred că dovezile au fost cît se poate de concludente... Putem trece la verdict.

JUDECĂTORUL : Poate că avocatul apărării mai vrea să spună ceva.

APĂRĂTORUL : Domnilor, cuvîntul meu este unul singur ! La moarte ! Nu pot să-mi mînjesc mîinile apărînd un om pe faţa căruia crima stă întinsă ca o plagă. Pentru că, domnilor *(proiecţia feţei)*, această faţă este transparentă ca o vitrină... Prin ea se vede pînă departe, pînă aici... *(Punctează cu creta.)* Pînă în creier... Acest creier este putred şi colcăie de îndoială, de frică şi de laşitate... Acest creier este un depozit al tuturor viciilor şi defectelor umane... Gîndiţi-vă bine... Amintiţi-vă cum au decurs audierile... Acest om a fost declarat criminal

şi el n-a reacţionat. Acest om a fost jignit şi el n-a reacţionat. Acestui om i s-au rupt hainele şi i-a fost demolată umbrela şi el n-a reacţionat. Acestui om i s-au împrăştiat fotografiile în sală şi el n-a zis nimic. I s-a spus în faţă că este un libidinos şi o lichea, un laş şi un sperjur, şi el a surîs... Fiecare fibră din fiinţa lui a fost disecată, fotografiată, analizată, expusă public pe toţi pereţii acestui tribunal şi el a tăcut, a privit totul cu ochi blajini şi n-a ridicat nici un deget în semn de protest. Acest om n-a avut niciodată nici o opinie, i s-au aruncat bancnotele în faţă şi el n-a sărit de pe scaun, a fost scos din rîndurile speciei umane şi lui nu i s-a mişcat nici un muşchi pe faţă... N-am cum să apăr un asemenea infractor, n-am cum să apăr un om care ucide în el însuşi, în detrimentul speciei umane, toate calităţile speciei. Nu pot să-l apăr, domnilor, nu pot să apăr pe cel care îşi perverteşte creierul pînă la autoanulare. N-am cum să-l apăr, sînt pur şi simplu dezarmat în faţa acestui caz... Domnilor, acest om nici măcar nu trebuia judecat. E o ruşine că acest proces a avut loc, că a început măcar... Omul acesta trebuia ucis la intrare, strivit de uşă, strivit în scaunul său... Domnilor, să nu aşteptăm ca legea să dea un verdict în cazul acestei cumplite crime... Crima faţă de omul din noi înşine... pentru că nu există legi care să poată sancţiona această crimă... Să nu aşteptăm o lege care nu vine, care nu are de unde să vină... Să-l ucidem aici şi să ne ducem acasă!

ACUZATORUL: Eu! Eu îl omor! De o sută de ori v-am spus să-l omorîm şi să ne ducem acasă! (*Îl sărută pe* APĂRĂTOR.) Eşti mare!

JUDECĂTORUL (*Îl sărută şi el pe* APĂRĂTOR.): Bravo, Celule!

GREFIERUL (*Îi strînge mîinile* APĂRĂTORULUI.): A fost extraordinar! A fost pur şi simplu extraordinar!

MARTORUL 3 (*Aproape plîngînd.*): Mă bucur, domnule, mă bucur... Dacă vreodată mai aveţi nevoie de mine...

JUDECĂTORUL: Domnilor, aplaudaţi, aplaudaţi! (*Către public.*) E o zi mare! (ACUZATORUL *dă drumul difuzoarelor cu aplauze.*) Criminalul a fost demascat!

GREFIERUL: Să aduc puşca?

JUDECĂTORUL: Adu-o! Repede!

ACUZATORUL (*Se uită la ceas.*): Mai prindem apă caldă...

GREFIERUL (*Aduce puşca demontată.*): Am adus-o...

JUDECĂTORUL: Foarte bine! Dă-i drumu'!

APĂRĂTORUL: Poftim. Dumneata ai spus că vrei să tragi...

JUDECĂTORUL: Nu, nu... eu n-am mai tras de mult... N-are nici un rost să ratăm...

ACUZATORUL: Nici eu, pe mine mă doare puţin stomacul...

APĂRĂTORUL: Domnule grefier, vrei dumneata să...

GREFIERUL: Nu, domnule avocat, nu, eu sufăr de hernie... eu nu suport nici sîngele...

APĂRĂTORUL: Dăm chix tocmai acum?

JUDECĂTORUL: Trage tu, Celule, închide ochii şi trage!

APĂRĂTORUL: Eu sînt avocatul apărării, n-are sens să trag, nu se cuvine să trag...

JUDECĂTORUL: Doamnă Gudrun, nu vrei dumneata să ne faci un serviciu mic?

MARTORUL 3: Nu, domnule, eu trebuie să număr ceştile, trebuie să pregătesc cafeaua pentru pauză...

JUDECĂTORUL: Domnilor, doreşte cineva să tragă?

APĂRĂTORUL *(Se adresează şi el publicului.)*: Ştie cineva să mînuiască o puşcă? Vă rugăm, arma e încărcată...

ACUZATORUL: Plecăm acasă, domnilor, plecăm cu o oră mai devreme...

JUDECĂTORUL: Un bărbat, se găseşte pe aici un bărbat?

APĂRĂTORUL: Vrei dumneata, domnule, vrei dumneata?

JUDECĂTORUL: Nu e cine ştie ce, o să vedeţi... Urmează o nouă pauză, n-are nici un rost, criminalul o să fugă la pauză...

GREFIERUL: Omorîţi-l, oameni buni, nu-l lăsaţi să fugă...

ACUZATORUL: Domnilor, criminalul îşi rîde de noi! Trageţi, domnilor!

MARTORUL 3 *(Cu ceştile.)*: Foc!

JUDECĂTORUL: Vă rugăm, cineva, un voluntar... Nu putem face noi totul, trebuie să ne credeţi şi pe noi, trebuie să ne daţi măcar un minim sprijin...

APĂRĂTORUL *(În faţa* SPECTATORULUI ACUZAT.): Domnule, fii dumneata bărbat, măcar o singură

dată... Ia arma, du-te în foaier şi trage-ţi un glonte în cap.

JUDECĂTORUL: Vă rugăm, domnule, aveţi o ultimă şansă, trageţi-vă un glonte în gură...

ACUZATORUL: Un singur glonte... N-o să doară, n-o să aveţi timp să simţiţi nimic... Lumea o să aplaude, e un final atît de frumos, ne ducem acasă... Dacă faceţi dumneavoastră acest gest, înseamnă că nu e încă totul pierdut, înseamnă că în creierul dumneavoastră a mai zvîcnit ceva, că a mai fost o iluminare... că în ultima clipă aţi realizat proporţiile crimei...

GREFIERUL: Hai, luaţi-vă inima în dinţi!

JUDECĂTORUL: Nu vrea...

GREFIERUL: O să trăiască, presimt c-o să trăiască încă mult şi bine...

JUDECĂTORUL: Nu e bine să trăiască, nu e bine...

APĂRĂTORUL: O să trăiască, ai să vezi c-o să trăiască, o să trăiască pînă la moarte...

GREFIERUL: Ne-am bătut capul de pomană.

APĂRĂTORUL: Ce facem, domnule judecător? Presimt că n-o să-l putem omorî.

JUDECĂTORUL: Dacă nu-l putem omorî, măcar să-l judecăm mai departe...

GREFIERUL: Sigur, să-l judecăm pînă la moarte...

ACUZATORUL *(Către public.)*: Domnilor, va trebui să ne închidem aici toată noaptea... ca într-un templu... şi, pînă dimineaţă, fiecare să spună tot... să

vorbească fiecare dintre noi și să-și arate partea de vină...

JUDECĂTORUL: Va trebui să recunoaștem vinovăția colectivă!

ACUZATORUL: Eu vreau să-mi recunosc vinovăția... (*Către* SPECTATORUL ACUZAT.): Domnule, iartă-mă că te-am înjurat... și că te-am bruftuluit... Te-am făcut criminal, dar îți jur că eu chiar asta cred că ești... (*Se așază în genunchi în fața lui.*) Te-am făcut cumva pațachină? Da sau nu? Oricum, eu chiar cred că ești o pațachină... După cum și eu sînt o pațachină... Pentru că și eu aș putea să stau foarte bine în locul dumitale... Și fiecare om din sala asta ar putea să stea în locul dumitale... Pentru că toți sîntem amestecați pînă peste cap în fandoseala asta grețoasă și pentru că toți știm ce ne doare și de unde vine durerea și de ce vine și de ce stă și de ce roade, roade, roade... Înțelegi dumneata cît de cumplit e momentul ăsta? Pentru că eu te fac bestie ordinară și dumneata surîzi, crezînd că așa e rolul meu... Dar de unde știi dumneata că eu nu gîndesc exact așa cum spune rolul meu, de unde știi că eu nu improvizez, de unde știi că rolul însuși nu e o improvizație care spune adevărul, păcălindu-i pe toți cei care-l ascultă?

JUDECĂTORUL: Ai terminat?

ACUZATORUL (*Iluminare.*): Domnule judecător, luați-mi un interogatoriu...

JUDECĂTORUL: Nu pot, domnule, să-ți iau interogatoriu. Dumneata ești avocatul acuzării, cum să-ți iau interogatoriu?

ACUZATORUL: Domnule, dacă-mi luați un interogatoriu, îl înfundăm și mai tare pe inculpat...

JUDECĂTORUL: Numele, prenumele, profesia.

ACUZATORUL: Sînt un porc și un ucigaș, un împuțit și o ploșniță!

JUDECĂTORUL: Klaus, nu-i frumos...

ACUZATORUL: Continuați! Vă rog, continuați. Dacă nu răspund la întrebări, simt că mă înăbuș. Am neapărată nevoie să răspund... Vreau să mărturisesc tot ce știu, tot ce am adunat în creierul meu... aici... am un creier moale, un creier moale și fleșcăit... uitați-vă puțin la capul meu... Sînt ros pe dinăuntru, dintr-o clipă în alta mă pot prăbuși... Întrebați-mă, domnule judecător...

JUDECĂTORUL: Cu ce te ocupi dumneata?

ACUZATORUL: Fac fel de fel de măgării, domnule.

JUDECĂTORUL: Precizează!

ACUZATORUL: Am mîinile murdare. Nu pot preciza.

JUDECĂTORUL: Grefier!

GREFIERUL: Da, domnule judecător!

JUDECĂTORUL: Adu-mi dosarul anchetatului!

GREFIERUL: E deja pe masa dumneavoastră.

JUDECĂTORUL (*Răsfoiește.*): Dumneata ești, se pare, actor.

ACUZATORUL : Aşa e. Am cea mai murdară meserie. Cea mai murdară şi mai ingrată. Mint tot timpul. Mă prefac tot timpul.

JUDECĂTORUL : Unde eşti dumneata actor ?

ACUZATORUL : Peste tot. Şi în viaţă sînt actor.

JUDECĂTORUL : Ce înţelegi prin viaţă ?

ACUZATORUL : În viaţa mea intimă, sînt tot actor. Nu pot să scap de boala asta. Chiar şi stunci cînd dorm. Dorm în aşa fel încît, dacă cineva m-ar zări, să poată spune : ce frumos doarme bărbatul ăsta !

JUDECĂTORUL : Trebuie să fie foarte incomod.

ACUZATORUL : E cumplit. Întotdeauna sînt tentat să mă aşez la restaurant în aşa fel încît să fiu văzut de cît mai multă lume. Cînd îi vorbesc chelnerului, îl privesc drept în ochi şi pronunţ cuvintele rar, aproape cîntat... Trag de timp în speranţa că îşi va aminti de mine, de la televizor ori din altă parte...

JUDECĂTORUL : Urît, foarte urît.

ACUZATORUL : Fac lucruri incredibile, absolut incredibile. Sufăr de prostată, domnule, libidoul meu este foarte scăzut. Totuşi, am foarte multe femei cărora le întreţin sentimentele...

JUDECĂTORUL : Cum ?

ACUZATORUL : Simulez oboseala vieţii, simulez stări meditative, anxietate... Le vorbesc despre cosmos, despre metafizică... Ele mă ascultă fascinate,

încep să lăcrimeze. Atunci le explic că rostul meu în această lume este mult mai înalt decît acela de a face dragoste cu ele.

JUDECĂTORUL : Grefier ! Notează adresele tuturor acestor femei !

ACUZATORUL : Ne îndepărtăm de la subiect, ne îndepărtăm îngrozitor de la subiect... Nu suport distanţele, domnule judecător, sînt un om comod.

JUDECĂTORUL : Unde vrei să baţi dumneata ?

ACUZATORUL : Vreau întrebări simple şi clare, întrebări subtile şi acuzatoare...

JUDECĂTORUL : Cîţi ani ai ?

ACUZATORUL : Am 33 de ani. Vîrsta lui Iisus. Am vîrsta de la care vreau să încep o viaţă nouă.

JUDECĂTORUL : De ce vrei să începi o viaţă nouă ? La ce-ţi trebuie o viaţă nouă ? Ce nu-ţi place dumitale ? Cum vrei dumneata să începi o viaţă nouă ?

ACUZATORUL : Iată cum vreau eu să încep o viaţă nouă. Întîi şi întîi, vreau să mă scufund de tot.

JUDECĂTORUL : Unde ?

ACUZATORUL : În mocirlă.

JUDECĂTORUL : În ce scop ?

ACUZATORUL : Vreau să mă scufund atît de tare în mocirlă, încît să ajung pînă la capătul ei, pînă în adîncul ei, pînă în miezul ei... Vreau să mă înec de tot, să mă scufund atît de cumplit, încît să simt că mai jos de atît nu se poate.

JUDECĂTORUL: Întotdeauna se poate şi mai jos decît ne închipuim că sîntem.

ACUZATORUL: Nuuu! Nu-mi luaţi ultima speranţă! Eu sper, vreau, cred că pot să cobor cît mai jos posibil. Pentru că, odată aflat la limita de jos a laşităţii şi a ruşinii, nu-mi mai rămîne altă cale decît să mă înalţ...

JUDECĂTORUL: Aşa vrei să te înalţi dumneata?

ACUZATORUL: E o soluţie, nu? Trebuie să recunoaşteţi că e o soluţie. Bună sau rea, asta e soluţia mea. Odată ajuns acolo, la limita de jos, pe fundul mlaştinii, n-o să am altceva de făcut decît să-mi încep zborul în sens invers, spre lumină, spre umanitate...

JUDECĂTORUL: În sfîrşit, nu ne interesează zborul dumitale. Dumneata eşti actor, şi zborul dumitale mi se pare confuz şi incert. Unde eşti dumneata actor, pentru că veni vorba?

ACUZATORUL: Nu v-am spus? În viaţă.

JUDECĂTORUL: La ce teatru, am vrut să spun.

ACUZATORUL: Chiar la acest teatru.

JUDECĂTORUL: Hm. Şi joci des?

ACUZATORUL: Aproape în fiecare seară.

JUDECĂTORUL: În ce piese joci dumneata?

ACUZATORUL: Joc chiar în această piesă.

JUDECĂTORUL: Care este titlul piesei?

ACUZATORUL: Se cheamă *Spectatorul condamnat la moarte.*

JUDECĂTORUL: Grefier! Notează titlul piesei.

GREFIERUL: Dacă se poate, să-l mai repete o dată.

JUDECĂTORUL: Repetaţi titlul piesei, vă rog.

ACUZATORUL: *Spectatorul condamnat la moarte.*

JUDECĂTORUL: Şi ce rol aveţi dumneavoastră în această piesă?

ACUZATORUL: Eu joc rolul avocatului acuzării.

JUDECĂTORUL: Aha. Şi ce faceţi, concret?

ACUZATORUL: Eu îl înfund pe spectator.

JUDECĂTORUL: Asta nu e rău. Şi cine joacă rolul spectatorului?

ACUZATORUL: Spectatorul este real.

JUDECĂTORUL: Pe bune?

ACUZATORUL: Sută la sută. Spectatorul este în carne şi oase spectator.

JUDECĂTORUL: Nu e jucat de un cascador?

ACUZATORUL: Nu. De altfel, puteţi să vă convingeţi.

JUDECĂTORUL: Nu. Dacă e real, nu mă interesează. Şi piesa de cine a fost scrisă?

ACUZATORUL: Piesa a fost găsită într-o ladă de gunoi, domnule judecător.

JUDECĂTORUL: Bine, dar e jenant... Jucăm toate tîmpeniile, tot ce se aruncă de prin bucătării?

ACUZATORUL: Piesa a fost găsită în lada de gunoi a teatrului, dacă mă pot exprima aşa.

JUDECĂTORUL: Bine, domnule, înţeleg că s-a găsit în lada de gunoi. Dar cine a scos-o de acolo? Cine

umblă şi răscoleşte prin gunoaie? Cine îşi murdăreşte mîna umblînd prin gunoaie?

ACUZATORUL: N-a fost cazul. Lada era ticsită. Gunoaiele s-au revărsat. Foile au ţîşnit singure.

GREFIERUL: Ce frumos... Domnule judecător, vreau şi eu să fiu interogat.

JUDECĂTORUL: Ce-s prostiile astea? Domnilor, veniţi-vă în fire! Noi nu trebuie să uităm care este scopul acestui proces. Noi trebuie să aducem dovezi. Cît mai multe dovezi! Noi trebuie să pronunţăm condamnarea la moarte a spectatorului aici de faţă. Eu nu mai continui interogatoriul dacă asta nu serveşte cauzei.

ACUZATORUL: Într-acolo mergem, vă asigur.

JUDECĂTORUL: Păi, cît mai mergem? Cît o mai ţinem aşa?

ACUZATORUL: Nu mai e mult. În curînd, se termină de la sine.

JUDECĂTORUL: În seara asta ai jucat?

ACUZATORUL: Evident.

JUDECĂTORUL: Nu te-am prea văzut. În actul întîi unde ai fost?

ACUZATORUL: Am fost pe scenă, lîngă dumneavoastră...

JUDECĂTORUL: (*Către* GREFIER.): A fost?

GREFIERUL: Nu-mi amintesc, domnule judecător.

JUDECĂTORUL: Cum poţi dovedi dumneata că ai fost pe scenă?

ACUZATORUL: Cum să dovedesc? M-a văzut toată lumea.

JUDECĂTORUL: Cine te-a văzut? Indică-mi un om, un nume de persoană care te-a văzut.

ACUZATORUL: Domnule judecător, întrebarea este absurdă.

JUDECĂTORUL: Întrebările nu sînt niciodată absurde. Ele au rostul lor. Dumneata trebuie să aduci dovezi că ai fost în actul întîi pe scenă.

ACUZATORUL: Îmi tocaţi nervii, domnule judecător...

JUDECĂTORUL: Dumneata mi se pare că obişnuieşti să tragi chiulul. În actul doi ai fost pe scenă?

ACUZATORUL: Păi, acum se joacă actul doi.

JUDECĂTORUL: Aşadar, dumneata aşa crezi, că acum se joacă actul doi?

ACUZATORUL: Păi, e limpede ca lumina zilei.

JUDECĂTORUL: Nimic nu e limpede pînă cînd nu e dovedit. Ce dovezi ai că acum se joacă actul doi?

ACUZATORUL: Sînteţi total stupid, pe cuvînt...

JUDECĂTORUL: Dumneata nu insulta justiţia, pentru că justiţia îţi poate arde un perdaf. Dumneata trebuie să fii preocupat exclusiv de procurarea dovezilor. Repet, ce dovezi ai că acum sîntem în plin act doi?

ACUZATORUL: Eu, dumneata, noi toţi... Sîntem aici. Ăsta e actul doi.

JUDECĂTORUL: Cum demonstrezi dumneata că eşti aici?

ACUZATORUL: Sînt, exist, pot fi văzut! Puneţi mîna pe mine.

JUDECĂTORUL: Domnule, eu nu pun mîna pe dumneata. Eu nu mă mînjesc cu nimic. Mie îmi aduci dovezi, înțelegi?

ACUZATORUL: Eu exist și atîta tot. Nu mai am cum să dovedesc. Existența mea este o certitudine.

JUDECĂTORUL: Observ că ești cît se poate de obraznic și încrezut.

ACUZATORUL: Din moment ce mă insultați, e mai mult ca sigur că exist.

JUDECĂTORUL: Să presupunem că exiști. Să presupunem că te afli chiar în această încăpere... Să presupunem chiar că îmi răspunzi la întrebări... Ei, și ce-i cu asta?

ACUZATORUL: E!

JUDECĂTORUL: Dumneata crezi că noi jucăm teatru...

ACUZATORUL: Poate că jucăm, poate că nu jucăm...

JUDECĂTORUL: Cum?

ACUZATORUL: În actul întîi, în timp ce-l acuzam pe inculpat, am avut o revelație.

JUDECĂTORUL: De ce n-ai spus în actul întîi?

ACUZATORUL: Mi-am dat seama că noi simulăm nebunia pentru a putea supraviețui.

JUDECĂTORUL: E bine spus. Domnule, pot să te rog să-mi faci un serviciu?

ACUZATORUL: Da.

JUDECĂTORUL: Ia-mi și mie un interogatoriu.

GREFIERUL: Întîi mie! Eu am fost primul...

ACUZATORUL: Așa e, el a fost primul.

APĂRĂTORUL: Cred că și eu aș avea ceva... de comunicat... dacă...

ACUZATORUL: Pe rînd, domnilor, pe rînd...

JUDECĂTORUL: În ce consta revelația?

ACUZATORUL: Am văzut o imagine. Creierul meu a violat viitorul.

JUDECĂTORUL: Și?

ACUZATORUL: Am văzut cine e victima.

JUDECĂTORUL: Care victimă?

ACUZATORUL: Mortul.

JUDECĂTORUL: Care mort?

ACUZATORUL: Mortul pe care inculpatul l-a omorît cu sînge rece și cu un rînjet infernal pe buze.

JUDECĂTORUL *(Cutremurat.)*: A omorît deja?

ACUZATORUL: E alunecos ca o insectă.

JUDECĂTORUL: Cadavrul a fost identificat?

ACUZATORUL: Da.

JUDECĂTORUL: Unde e cadavrul? Să fie adus aici.

ACUZATORUL: Eu sînt cadavrul.

JUDECĂTORUL: Pe dumneata te-a omorît?

ACUZATORUL: Da! *(Eroic.)* Eu sînt victima. M-a hăcuit cumplit.

JUDECĂTORUL: Absolut dezgustător.

ACUZATORUL: M-a hăcuit și m-a aruncat în apă.

JUDECĂTORUL: Ai probe?

ACUZATORUL : Da, domnule. Cîteva picături de apă se mai găsesc în pahar.

JUDECĂTORUL : Crezi că se mai poate face ceva pentru dumneata ?

ACUZATORUL : Pentru mine, nu. Dar țin să vă avertizez că asasinul nu se va opri aici.

JUDECĂTORUL : Dar unde ?

ACUZATORUL : Dintr-o clipă în alta, asasinul își poate alege o nouă victimă.

GREFIERUL *(Timid.)* : Poate c-ar fi mai bine să chemăm...

JUDECĂTORUL : Oare ce crezi că-l împinge la crimă ?

GREFIERUL : ...un taxi...

ACUZATORUL : Tăcerea, domnule.

JUDECĂTORUL : Precis ?

ACUZATORUL : Figura lui de om calm, de om așezat... Tăcerea din ființa lui, fruntea lui blîndă și ochii lui somnoroși... Aparența asta de tată de familie, izul ăsta de cetățean respectabil... Toate astea împing la crimă.

JUDECĂTORUL *(Se șterge de sudoare.)* : Mărturisesc că mă strînge ceva în spate.

ACUZATORUL : De ce ?

JUDECĂTORUL : Păi, uită-te și dumneata în sală.

ACUZATORUL : Mă uit.

JUDECĂTORUL : Nu vezi nimic ? Toți sînt respectabili.

ACUZATORUL : Cum așa ?!

JUDECĂTORUL : Toți au mutre de oameni cinstiți, așezați.

ACUZATORUL : Așa e.

GREFIERUL *(Crispat.)* : Să nu-i înfuriem, domnule judecător...

JUDECĂTORUL : Toți sînt calmi, toți au cîte un aer de tată de familie... Fii atent... Unde te uiți... numai ochi blînzi și somnoroși... Numai tăcere, numai calm și tăcere...

ACUZATORUL : Nu înțeleg ce vreți să spuneți...

APĂRĂTORUL : O bandă de criminali...

GREFIERUL : S-o ștergem.

JUDECĂTORUL : Nu, să-i judecăm.

APĂRĂTORUL : N-avem cum să-i judecăm pe toți. Mai bine ne vedem de treabă.

JUDECĂTORUL : Asta e treaba noastră. Îi judecăm.

GREFIERUL : Pot să sară pe noi dintr-o clipă în alta.

ACUZATORUL : Asta așa e. Sînt însetați de sînge. Pot năvăli aici și ne pot strivi sub picioare.

APĂRĂTORUL : E mult mai bine să plecăm. Orice om care tace în felul în care o fac ei ascunde un criminal.

JUDECĂTORUL : Auzi, Celu... Ia fă tu un pas mai în spate...

APĂRĂTORUL : Nu, nu... N-am curaj să mă întorc cu spatele...

JUDECĂTORUL : Stai așa ! Așa ! *(Îl potrivește în lumină.)* Klaus, vino puțin. Nu ți se pare că și el are o figură calmă, aproape jovială ?

ACUZATORUL: Da, are nişte ochi foarte blînzi...

APĂRĂTORUL: Eu, ochi blînzi?

GREFIERUL: Sigur! Are un aer calm, degajat...

JUDECĂTORUL: Pare un tată de familie.

APĂRĂTORUL: Eu nu am nici un aer. Nu sînt tată, nu am familie. Stau toată ziua singur, nu sînt invitat nicăieri...

GREFIERUL: Şi are şi o frunte blîndă...

ACUZATORUL: Seamănă foarte mult cu el... (*Arată spre* SPECTATORUL INCULPAT.)

GREFIERUL: Seamănă perfect.

APĂRĂTORUL: Eu nu semăn cu nimeni. Eu n-am cum să semăn. Eu sînt unic şi indivizibil.

JUDECĂTORUL: Semeni cu toţi cei din sală, asta e. Nu trebuia să ne ascunzi acest lucru.

ACUZATORUL: Ai fost un porc. Un porc şi un mîrşav.

APĂRĂTORUL: Domnule judecător... Şi dumneavoastră aveţi un aer foarte degajat. Şi dumneavoastră aveţi o figură calmă, aproape jovială.

GREFIERUL: Asta cam aşa e.

JUDECĂTORUL: Ce vrei să insinuezi?

APĂRĂTORUL: Sînteţi întotdeauna proaspăt şi radios... Aveţi o ţinută demnă, un aer teribil de respectabilitate... Semănaţi perfect cu mine...

JUDECĂTORUL: Îţi interzic să mă compari cu dumneata!

APĂRĂTORUL (*Se aşază lîngă* JUDECĂTOR.): Domnule Klaus, poţi să zici dumneata că noi nu semănăm foarte bine?

ACUZATORUL: Adevărul e că există o oarecare asemănare...

GREFIERUL (*S-a aşezat lîngă* ACUZATOR.): Ca două picături...

APĂRĂTORUL (*Arată spre* ACUZATOR *şi* GREFIER.): De fapt, şi ei seamănă foarte bine...

JUDECĂTORUL: Aşa e, cum de nu ne-am dat seama?

GREFIERUL (*Indignat.*): Noi?

APĂRĂTORUL: Voi. Parcă aveţi acelaşi cap.

GREFIERUL (*Către* ACUZATOR.): Cum îşi permite dumnealui...

JUDECĂTORUL: Asta e. Sîntem toţi o apă şi-un pămînt.

ACUZATORUL: Refuz să fiu amestecat cu mulţimea...

APĂRĂTORUL (*Jovial.*): Eşti de-al nostru... (*Mîna pe umăr.*)

GREFIERUL (*Uluit, către* ACUZATOR.): Cum, domnule Klaus, sîntem cu toţii nişte criminali?

ACUZATORUL: Se pare că da.

GREFIERUL: Atunci, m-am liniştit.

APĂRĂTORUL: Ţi-a fost frică?

GREFIERUL: Mi-a fost o frică grozavă. Dar acum e bine, e limpede... Dacă toţi sîntem criminali, înseamnă că sîntem în familie.

ACUZATORUL: Chiar credeţi că sîntem ca ei?

JUDECĂTORUL: Sută la sută. Sîntem chiar ei.

APĂRĂTORUL: Laşi, perfizi, fricoşi. Nu ne pasă de nimic.

GREFIERUL: Domnule judecător, pot să proiectez o imagine?

JUDECĂTORUL : La ce bun ?

GREFIERUL : Ca să întăresc cele spuse de domnul Celu.

JUDECĂTORUL : Ce-i asta ? *(Priveşte stupefiat proiecţia.)*

GREFIERUL *(Amuzat ; proiecţia îl reprezintă pe JUDECĂTOR, cu o mină plictisită, scobindu-se cu vîrful unghiei între dinţi.)* : Dumneavoastră.

JUDECĂTORUL : Eu ? Cum pot să fiu eu ?

GREFIERUL : Dumneavoastră, în actul întîi. În timp ce domnul Klaus îşi ţinea pledoaria, dumneavoastră vă scobeaţi printre dinţi.

JUDECĂTORUL *(Furios, schimbă imaginea.)* : Poftim ! Şi dumneata ! Mîncai caramele !

GREFIERUL : Eu, caramele ?

JUDECĂTORUL *(Schimbă imaginea.)* : Şi el ! *(Arată spre* APĂRĂTOR.) A zăcut minute în şir, ca o cloşcă, fără să scoată un singur cuvînt. *(Imaginea îl surprinde pe* APĂRĂTOR *într-un căscat uşor, discret.)*

APĂRĂTORUL : Recunosc că m-am plictisit. Şi ce dacă m-am plictisit ?

ACUZATORUL : Şi eu m-am plictisit în timp ce vorbeai dumneata. Uite ce făceam eu în timp ce dumneata îţi scuipai plămînii. *(Proiecţie nouă ;* ACUZATORUL *îşi curăţă discret unghiile cu scobitoarea găsită în haina acuzatului.)*

JUDECĂTORUL : E cumplit. Oare ne plictisim de două ore fără să ne dăm seama ?

GREFIERUL : Şi inculpatul s-a plictisit. Mai ales în actul doi, s-a plictisit îngrozitor... *(Proiecţie.)*

JUDECĂTORUL : Buah !

GREFIERUL *(Arată spre primele rînduri.)* : Şi dumnealui... Iată-l ! *(O nouă imagine a unui spectator surprins într-o stare de absenţă.)* Şi tot aşa... Pot să vă arăt o mie de imagini... *(Schimbă mereu imaginile ; apar alţi spectatori din sală, surprinşi în momentele de slăbire a atenţiei.)* Toată lumea e plictisită de moarte.

JUDECĂTORUL : E normal. Plictiseala împinge la crimă.

GREFIERUL *(Abătut.)* : Nu ştiam că sîntem atît de răi.

APĂRĂTORUL : Sîntem chiar mai răi decît ei.

JUDECĂTORUL : Ar trebui să fim judecaţi.

APĂRĂTORUL : De cine ?

JUDECĂTORUL : De ei. *(Arată spre sală.)*

Se apropie cu toţii, pas cu pas, de public, înaintînd cu feţele crispate şi triste, ca şi cum ar aştepta să fie judecaţi. După cîteva lungi secunde de aşteptare, izbucneşte sunetul sinistru al unei sonerii de alarmă, ca şi cum ar fi izbucnit un incendiu.

JUDECĂTORUL : Ce-i asta, ce se-ntîmplă ? Draci, ce se-ntîmplă ?

GREFIERUL *(Oprind sirena care se află, de fapt, sub masa sa.)* : Asta e lovitura noastră de timpan.

JUDECĂTORUL : Eşti nebun ? Ce lovitură de timpan ? Vrei să dărîmi coşmelia ?

GREFIERUL : Păi, mai sînt cinşpe minute. De-acu' e finalul, domnule judecător. Ce, n-aţi ascultat niciodată Verdi ?

JUDECĂTORUL : Domnilor şi doamnelor, istoria merge înainte. Judecata continuă. Ne pare rău pentru momentele penibile care s-au produs în ultimul timp. Să uităm trecutul. A fost o regretabilă confuzie, o stare ciudată de iritare şi de incertitudine, de îndoială stupidă. Ordinea a fost însă restabilită. Acum totul e bine. Completul de judecată vă promite un final prompt şi categoric, un final simplu şi liniştitor pentru noi toţi. Domnilor, nici o întrebare în plus, nici un răspuns în minus ! Mai avem exact 15 minute. Trebuie să ne încadrăm în timp, istoria nu poate fi asaltată decît dinăuntru, prin încadrarea în timp. Vrem un final optimist şi fortifiant. Avem nevoie de acest final. Vă mulţumim, domnilor ! *(Perfid, se înclină în faţa completului şi se retrage uşor lateral, rămînînd însă o figură centrală a acestui act şi supraveghind totul cu abilitate.)*

GREFIERUL *(Alt om ; sigur de sine, uşor ruşinat pentru scăderile sale din trecut.)* : Următorul martor.

(Martorul pătrunde în sală.)

ACUZATORUL : Numele, prenumele, profesia.

MARTORUL 4 : Rudolf. Fotograf.

ACUZATORUL : Ce fotografiezi dumneata ?

MARTORUL 4 : Oameni, păsări...

ACUZATORUL : Păsări ? De ce fotografiezi dumneata păsări ?

MARTORUL 4 : Îmi plac... Ştiţi, eu, încă din copilărie...

ACUZATORUL : Unde ai copilărit ?

MARTORUL 4 : În lagună. Ştiţi cum e în lagună. Tot timpul vin păsări, bate vîntul, e foarte frumos în lagună. Aţi fost în lagună ?

ACUZATORUL : Dumneata să răspunzi numai la întrebări. Auzi ? Şi să nu mai fotografiezi păsări. Ai înţeles ?

MARTORUL 4 : Da.

ACUZATORUL : Să te rezumi la oameni.

MARTORUL 4 : Aşa am să fac.

ACUZATORUL : Unde ai fost în seara asta ?

MARTORUL 4 : Pe aici, m-am vînzolit tot timpul.

ACUZATORUL : În ce scop ?

MARTORUL 4 : Sînt fotograful teatrului...

ACUZATORUL : De cînd ?

MARTORUL 4 : De zece ani.

ACUZATORUL : Ai stat ascuns ?

MARTORUL 4 : Nu se putea altfel.

ACUZATORUL : Pe cine ai fotografiat ?

MARTORUL 4 : Pe toată lumea.

ACUZATORUL : Ai avut greutăţi cu vreunul dintre spectatori ?

MARTORUL 4: Nu.

ACUZATORUL: Ce părere ai despre inculpat?

MARTORUL 4: Clipeşte cam des.

ACUZATORUL: Repetă!

MARTORUL 4: Clipeşte cam des.

ACUZATORUL: Cînd ţi-ai dat seama?

MARTORUL 4: În timp ce-l fotografiam. De cîteva ori a trebuit să aştept să-i treacă accesele de clipit.

ACUZATORUL: Cu care ochi clipeşte?

MARTORUL 4: Cu amîndoi.

GREFIERUL: Ce ordinar!

JUDECĂTORUL: Psst!

ACUZATORUL: Dumitale ţi se pare normal ca un om să clipească atunci cînd e fotografiat?

MARTORUL 4: Nu. E un chin pentru un fotograf.

ACUZATORUL: Şi nu ţi se pare că un om care clipeşte chiar atunci cînd urmează să fie fotografiat dă dovadă de rea-voinţă?

MARTORUL 4: Ba da.

ACUZATORUL: Şi nu ţi se pare că un om care clipeşte e, de fapt, în stare de orice?

MARTORUL 4: Se poate.

ACUZATORUL: Ce simţi cînd clipeşte un om?

MARTORUL 4: Mă enervez.

ACUZATORUL: Te-ai enervat şi în seara asta?

MARTORUL 4: Da. Mi-a venit să urlu.

ACUZATORUL: Cam în ce ritm clipea?

MARTORUL 4: Clipea repede-repede cîteva secunde în şir. Apoi, se oprea alte cîteva secunde. Apoi, o lua de la început.

ACUZATORUL: Înnebunitor, absolut înnebunitor.

MARTORUL 4: Am stricat cîteva poziţii din această cauză.

ACUZATORUL: Ţi se pare că şi alte persoane din sală clipesc atît de des?

MARTORUL 4: Nu. Ceilalţi clipesc normal.

ACUZATORUL: Crezi că inculpatul a avut motive deosebite ca să clipească?

MARTORUL 4: În general, lumina a bătut destul de tare asupra lui...

ACUZATORUL: În sfîrşit... Ai putea să ne reproduci, scurt şi sugestiv, modul în care clipea?

MARTORUL 4: Făcea cam aşa... *(Clipeşte către public.)*

ACUZATORUL: Priviţi, domnilor, priviţi... (*Către* JUDECĂTOR.) Mie mi se pare totul foarte clar. Nu mai am întrebări.

JUDECĂTORUL: Domnule avocat al apărării! Doriţi să întrebaţi ceva?

APĂRĂTORUL: Nu cred că mai are rost, domnule judecător. Totuşi, aş vrea să lămuresc o chestiune.

JUDECĂTORUL: Vă rog! Martorul vă stă la dispoziţie.

APĂRĂTORUL (*Către* MARTOR.): Nu crezi că această tendinţă a inculpatului are un substrat mai adînc?

MARTORUL 4: Are.

APĂRĂTORUL : Nu crezi că, de fapt, această clipire a ochilor este doar un semn pentru o dorință mai adîncă și mai perfidă, aceea de a ține ochii pur și simplu închiși ? Nu crezi că adevărata intenție a fost aceea de a închide ochii și că acest clipit era de fapt un ritual făcut ca să ne amăgească ?

MARTORUL 4 : Foarte corect.

APĂRĂTORUL : L-ai surprins vreodată pe acuzat cu ochii închiși ?

MARTORUL 4 : Nu.

APĂRĂTORUL : Dar recunoști că l-ai fi putut surprinde.

MARTORUL 4 : Da.

APĂRĂTORUL : Acuzatul și-a șters ochii cu batista vreodată ?

MARTORUL 4 : Nu.

APĂRĂTORUL : Dar recunoști că ar fi putut s-o facă.

MARTORUL 4 : Da.

APĂRĂTORUL : Asta am vrut să știu. Și acum, spune-ne de cîte ori a clipit acuzatul în această seară.

MARTORUL 4 : De 15.437 de ori.

ACUZATORUL : Ai numărat bine ? Precis ?

JUDECĂTORUL : Incredibil, incredibil !

MARTORUL 4 *(Mustrător.)* : Domnilor ! Se poate ?

APĂRĂTORUL : Te rog să repeți cifra.

MARTORUL 4 : De 15.437 de ori. De la prima enunțare a cifrei a mai clipit de două ori. Deci, în total, avem 15.439 de clipituri.

APĂRĂTORUL : Declari asta pe propria răspundere ?

MARTORUL 4 : Desigur. Am cîte un diapozitiv pentru fiecare clipitură.

APĂRĂTORUL : Foarte bine. Domnule judecător, sînteți de acord să vizionăm aceste diapozitive ?

JUDECĂTORUL : Următorul ! *(Arată spre ceas.)*

(Martorul iese ; nu intră nimeni în loc.)

ACUZATORUL : Grefier ! Cine e următorul martor ?

GREFIERUL *(Se uită în hîrtii.)* : E un spectator.

ACUZATORUL : Care ?

GREFIERUL : Care o fi.

ACUZATORUL : Grefier ! Te rog să-ți faci datoria.

GREFIERUL *(Se ridică și pune în mișcare o mașină cu bile pentru tragerea la sorți.)* : Următorul martor este spectatorul cu numărul 147. *(Spectatorul este înhă-țat de soldați și adus la bară.)*

ACUZATORUL : Cum vă numiți dumneavoastră ?

MARTORUL 5 : Mă numesc Manase.

ACUZATORUL : Domnule Manase, ce v-a determinat să veniți la această piesă ?

MARTORUL 5 : Nimic. Am venit cu soția.

ACUZATORUL : V-a fost greu să obțineți biletele ?

MARTORUL 5 : Nu, le-a luat soția prin întreprindere.

ACUZATORUL : Se vede bine de la locul 147 ?

MARTORUL 5 ; Nu, e cam în spate.

ACUZATORUL : Pe criminal aţi avut posibilitatea să-l zăriţi ?

MARTORUL 5 : Da. L-am zărit în pauză, la cafea.

ACUZATORUL : Ce impresie v-a făcut ?

MARTORUL 5 : Nu ştiu nici eu ce să zic. Soţia mea a rîs.

ACUZATORUL : Aşa rîde ea tot timpul ?

MARTORUL 5 : Rîde, ce să facă...

ACUZATORUL : Dumneavoastră credeţi că noi glumim ?

MARTORUL 5 *(Încurcat, intimidat, rîde tîmp.)* : Păi...

ACUZATORUL : Aţi fost anchetat vreodată pentru ceva ?

MARTORUL 5 : Da, am avut un accident de maşină.

JUDECĂTORUL : Sînteţi cu maşina ?

APĂRĂTORUL : Ssst !

ACUZATORUL : Ce credeţi, el *(arată spre* SPECTATORUL INCULPAT) este actor sau este în mod real spectator ?

MARTORUL 5 : Soţia zice că este actor...

ACUZATORUL : Dacă aţi fi fost în locul lui, v-aţi fi ridicat şi aţi fi plecat ?

MARTORUL 5 : Nu ştiu.

ACUZATORUL : N-aţi fi înghiţit bruftuluiala, nu ?

MARTORUL 5 : Nu e prea plăcut, ştiţi...

ACUZATORUL : Deci, aţi fi plecat.

MARTORUL 5 : Ştiu eu...

ACUZATORUL : Cine pleacă înseamnă că se simte vinovat. Am sau nu dreptate ?

MARTORUL 5 *(Pufăie, nu-şi găseşte locul.)*

ACUZATORUL : Dar şi cine rămîne e vinovat. Îl chinuie conştiinţa, de-aia rămîne.

MARTORUL 5 : Domnule, nu mă interesează...

ACUZATORUL : Într-un fel, sînteţi complice cu criminalul. Nici nu-l apăraţi, nici nu vreţi să fiţi în locul lui. Mai rău nu se poate.

MARTORUL 5 : Eu am venit să mă distrez, eu...

ACUZATORUL : Vi se pare că seara n-a fost destul de distractivă ?

MARTORUL 5 : Ba da...

ACUZATORUL : Deci, v-aţi distrat, totuşi.

MARTORUL 5 : Da.

ACUZATORUL : Ce dracu' aţi găsit distractiv aici ?

MARTORUL 5 : Soţia mea...

ACUZATORUL : V-aţi înşelat, n-a fost o seară distractivă... Vă pare rău că aţi venit ?

MARTORUL 5 : Ei, nu e cazul...

ACUZATORUL : Aţi fi în stare să mai veniţi o dată la aceeaşi piesă ? Ca să verificaţi dacă acuzatul e actor sau spectator ?

MARTORUL 5 : Nu ştiu, nu ştiu... *(Început de panică.)*

ACUZATORUL : Doreşte cineva să mai pună întrebări martorului ?

(Spectatorul fuge la locul lui.)

GREFIERUL : Următorul !

JUDECĂTORUL: Cît mai repede posibil! Numai întrebările strict necesare!

(Intră alt martor.)

ACUZATORUL: Numele, prenumele, profesia. Repede!

MARTORUL 6: Eu... eu am montat această piesă.

ACUZATORUL: Care?

MARTORUL 6: Asta.

ACUZATORUL: Asta în care joc eu acum?

MARTORUL 6: Da. Eu sînt regizorul.

ACUZATORUL: Aţi mai pus şi alte piese?

MARTORUL 6: Da, am pus... fel de fel de piese...

ACUZATORUL: Ce v-a determinat să alegeţi această piesă?

MARTORUL 6: Mi s-a părut că e... vioaie... aşa, actuală...

ACUZATORUL: Sînteţi mulţumit de cum a ieşit?

MARTORUL 6: Da, în general... da...

ACUZATORUL: Credeţi că aţi adus ceva nou cu ea?

MARTORUL 6: Ceva nou... E greu de adus ceva nou... Nu pot vorbi de ceva nou... Oricum, am adus.

ACUZATORUL: Aţi înţeles mesajul piesei?

MARTORUL 6: Desigur. Deşi... Vedeţi, aici... sînt mai multe etaje... ale înţelegerii... fiecare etaj are alt ritm, altă culoare... Încetul cu încetul...

ACUZATORUL: Credeţi că spectatorii au fost cît de cît marcaţi la nivelul conştiinţei?

MARTORUL 6: Nu ştiu. Eu sper că da... Cred că sînt destule elemente care dau de gîndit... Lumea iese în stradă... acolo continuă, de fapt, piesa... în mintea fiecăruia... Nu? Adevărata rezolvare vine mai tîrziu... acasă, a doua zi...

ACUZATORUL: Sînteţi mulţumit de jocul actorilor?

MARTORUL 6: Da, actorii au fost cît se poate de drăguţi şi de receptivi...

ACUZATORUL: Puteţi să-mi spuneţi ce v-a determinat să mă alegeţi pe mine în acest rol?

MARTORUL 6: Pe dumneavoastră?!

ACUZATORUL: Pe mine.

MARTORUL 6: Păi... vă cunoşteam de mult...

ACUZATORUL: Vi se pare că mi se potriveşte rolul?

MARTORUL 6: Şi asta...

ACUZATORUL: Ce soluţie aţi ales pentru acuzat? E actor sau e spectator?

MARTORUL 6: Nu pot să dezvălui această... această...

ACUZATORUL: Nu v-aţi temut că, punînd acolo un spectator, ar fi putut la un moment dat să se ridice şi să plece? Ori să vă arunce cu ceva în cap?

MARTORUL 6: Desigur, există un risc...

ACUZATORUL: Dar, punînd acolo un actor... nu vă temeţi că totul iese lipsit de haz?

MARTORUL 6: Actor sau spectator, ideea rămîne în picioare...

JUDECĂTORUL: Repede, repede!

MARTORUL 6 : Vreau să spun că există o tensiune care se creează şi care duce la o relaţie esenţială între...

ACUZATORUL : Mulţumesc. Puteţi pleca...

MARTORUL 6 : Nu, totuşi, din moment ce am început să vorbim despre aceste lucruri... eu cred că ar fi bine să...

TOŢI *(Urlînd.)* : Ieşi afară, domnule!

MARTORUL 6 *(Încurcat, roşu la faţă.)* : Eu... cred... Acu' n-are nici un rost să săriţi peste cal...

JUDECĂTORUL : Afară! Afară! *(Furios.)* Următorul!

Soldaţii aduc un om legat fedeleş, cu o glugă de pînză de sac peste cap. Personajul este depus, ca un simplu colet, la picioarele ACUZATORULUI. *Omul nu încetează să se zbată, şi după sunetele pe care le scoate înţelegem că are un căluş în gură.*

ACUZATORUL : Ce-i asta?

GREFIERUl *(Timid.)* : Autorul, domnule.

JUDECĂTORUL : Autorul? Ăsta?

APĂRĂTORUL : Autorul cui?

GREFIERUL : Autorul piesei în curs.

JUDECĂTORUL : Cum? Porcăria asta are un autor?

GREFIERUL : După toate aparenţele, da.

MARTORUL 7 *face mari eforturi pentru a se ridica. El reuşeşte să se aşeze în genunchi.*

ACUZATORUL : Ciudat. Dumneata pretinzi că ăsta a scris dinainte tot ce spunem noi acum?

GREFIERUL : S-ar părea că da.

APĂRĂTORUL : Cuvînt cu cuvînt?

GREFIERUL (*Care se apropie discret de* MARTORUL 7 *şi-l împinge din nou la pămînt.*) : Da.

JUDECĂTORUL : Şi adică tot, tot ce-am spus noi pînă acum a fost exact ca în text?

GREFIERUL *(Aruncînd o privire pe text.)* : În principiu, da.

ACUZATORUL : Şi nu s-a sărit nimic?

APĂRĂTORUL : Şi nu s-a adăugat nimic?

JUDECĂTORUL : Şi dacă ne vine să zicem ceva ce nu e în text?

GREFIERUL : Păi... s-ar putea să se supere.

ACUZATORUL : Da' el de ce nu vorbeşte?

GREFIERUL : Habar n-am. Aşa sînt autorii, mai tăcuţi, mai ciudaţi.

ACUZATORUL (*Către* MARTORUL 7.) : Nu vă supăraţi, domnule, aţi fi de acord poate să ne răspundeţi la cîteva întrebări?

APĂRĂTORUL (*Către* MARTORUL 7.) : Sau poate vreţi să vă spun eu vreo două-trei vorbe pe care nu le-aţi scris niciodată... şi pe care nici măcar nu le-aţi fi putut gîndi...

ACUZATORUL : E clar, ăsta nu vrea să ne răspundă.

GREFIERUL (*Împingîndu-l pe* MARTORUL 7 *încă o dată la pămînt.*) : Vorbiţi, domnule, de ce nu vorbiţi? Vorbiţi, ca să ajutaţi justiţia, zău...

JUDECĂTORUL : Ce zice ?

GREFIERUL : Nu zice nimic.

JUDECĂTORUL : Dumnezeule, da' ce dracu' are ?

GREFIERUL : Cred că ne cam ignoră, domnule judecător.

ACUZATORUL (*Către* MARTORUL 7, *care se zbate în sac.*) : Răspundeți, domnule. Vă vorbește un procuror. Avem nevoie de mărturia dumneavoastră pentru a pune în lumină adevărul.

APĂRĂTORUL : Clar ca lumina zilei. I se rupe de adevăr.

ACUZATORUL *(Iritat.)* : Olala ! Olala ! Incredibil, să vezi și să nu crezi !

APĂRĂTORUL (*Către* MARTORUL 7, *care nu încetează să mugească și să se agite.*) : De ce această tăcere, domnule ? Dumneavoastră chiar credeți că noi sîntem lipsiți de cunoștințe, că nu ne pricepem deloc la literatură ?

GREFIERUL *(Mereu atent să-l trîntească pe autor la pămînt, de fiecare dată cînd acesta ajunge să se ridice în genunchi.)* : Este evident că martorul sfidează tribunalul, domnule judecător. Ar trebui să schimbăm puțin metoda.

ACUZATORUL : De necrezut, absolut de necrezut ! Acest om este singurul în poziția cea mai bună ca să ne spună adevărul și, poftim, refuză să vorbească !

APĂRĂTORUL (*Către* MARTORUL 7, *cu blîndețe părintească.*) : Haideți, spuneți ceva...

ACUZATORUL : Măcar două-trei cuvinte.

GREFIERUL (*Către* MARTORUL 7.) : Haideți, domnule, spuneți de trei ori DA.

JUDECĂTORUL : Să-și ridice măcar puțin mîna... palma dreaptă cît mai sus...

GREFIERUL (*Către* MARTORUL 7.) : Auziți, domnule, dacă vă ridicați puțin palma dreaptă, noi ne declarăm mulțumiți.

JUDECĂTORUL : Nu vrea ?

APĂRĂTORUL : Nu vrea.

ACUZATORUL : Nu vrea...

JUDECĂTORUL : Ce brută ! Poftim unde ne aduce cultura...

APĂRĂTORUL : Da' dacă i-am face o gaură în jurul gurii ?

JUDECĂTORUL *(Scoate o pereche de foarfece.)* : Poftim. Dar cu delicatețe vă rog. Nimic nu e mai sensibil la un scriitor decît gura...

APĂRĂTORUL, *asistat de ceilalți, decupează o gaură mică în pînza de sac care acoperă capul* MARTORULUI 7. *Acesta se zbate continuu și scoate strigăte înfundate.*

APĂRĂTORUL (*Către* MARTORUL 7.) : Poftim. Acu' vă ascultăm, domnule.

ACUZATORUL : Piesa dumneavoastră nu-i decît o zeamă lungă, așa să știți. Apropo, replica asta cu zeama este scrisă sau nu ?

APĂRĂTORUL : Chiar credeți că noi sîntem la mîna dumneavoastră ? Că puteți adică, dacă vreți, să suciți

cînd vreţi gîtul personajelor dumneavoastră ? Cînd vreţi dumneavoastră şi cum vreţi dumneavoastră ?

ACUZATORUL : Chiar credeţi că tot ceea ce sîntem noi capabili să spunem este deja scris ? Că tot ceea ce sîntem noi capabili să gîndim este deja scris ? Că puteţi să ne obligaţi să spunem tot ceea ce doriţi, să facem tot ceea ce doriţi ? Că tot ceea ce putem noi face şi gîndi pînă la capătul zilelor noastre este deja scris ?

APĂRĂTORUL : Şi dacă mă hotărăsc să tac ?

ACUZATORUL : Şi dacă nu mai spun nimic ?

APĂRĂTORUL : E prevăzută şi chestia asta în text ?

ACUZATORUL : Aţi prevăzut poate şi că s-ar putea ca eu, personajul dumneavoastră, să nu mai vreau să spun textul ?

APĂRĂTORUL : Megalomanule !

GREFIERUL : Inutil, domnilor. Martorul refuză să deschidă gura.

JUDECĂTORUL : Fir-ar a dracului, da' măriţi-i un pic gaura aia !

GREFIERUL *(Care decupează o nouă gaură.)* : Aceeaşi poveste. Martorul are mereu o pînză de sac sub fiecare gaură decupată în pînza de sac.

ACUZATORUL (*Care decupează, şi el, o gaură în sacul care ascunde capul* MARTORULUI 7.) : Haideţi, spuneţi-ne adevărul.

APĂRĂTORUL *(Decupînd şi el o gaură.)* : Poftim, vă ascultăm. Ce-aţi vrut să spuneţi, de fapt, cu piesele astea de rahat ?

GREFIERUL *(Urlînd isteric.)* : Mesajul, domnule ! Care e mesajul ?

ACUZATORUL : Ce facem, domnule judecător ? Autorul văd că n-are nimic de spus.

JUDECĂTORUL *(Trist.)* : Ce păcat ! Chiar păcat.

ACUZATORUL : Autorii... Aşa e cu autorii ăştia... Se cred buricul pămîntului, şi cînd vine momentul adevărului, poftim, se chircesc în ei înşişi şi nu scot un sunet.

APĂRĂTORUL : Vă rugăm, domnule, vorbiţi ! Dumneavoastră sînteţi ultima noastră şansă ! Chiar ultima, ultima noastră şansă. Ultima şansă a umanităţii, zău ! Ultima şansă a adevărului ! Poftim, mii de oameni, milioane de oameni aşteaptă să vă asculte vocea. Să vă asculte vorbele ! Toată lumea v-a aşteptat ca pe Mesia. Vorbiţi ! Arătaţi-ne unde-i putreziciunea ! Răul ! Arătaţi-ne unde se ascunde răul din fiecare, din fiecare dintre noi, puneţi degetul pe putreziciune ! Salvaţi-ne ! Vă implorăm, domnule, salvaţi-ne !

ACUZATORUL : Pe dracu' ! E încăpăţînat ca un cap de măgar.

GREFIERUL (*Către* MARTORUL 7, *emoţionat de discursul* APĂRĂTORULUI.) : Nu ne abandonaţi...

JUDECĂTORUL *(Ştergîndu-şi o lacrimă din colţul ochiului.)* : Aşa o să rămînem noi pe veci, singuri... singuri pe pămînt...

ACUZATORUL *(Roşu de furie.)* : Poftim, luaţi-vă textul înapoi ! Luaţi-l ! *(Smulge o pagină din text, o rulează*

și o înfige într-una dintre găurile decupate în sac.) Noi, domnule, refuzăm mascarada dumneavoastră!

GREFIERUL *(Același joc, altă pagină smulsă, rulată și înfiptă în „capul" autorului.)*: S-a terminat!

APĂRĂTORUL *(Același joc.)*: Ne ajunge! Gata! Ne ajunge!

MARTORUL 7 *seamănă acum cu o ființă extraterestră. El este în punctul cel mai disperat al zbaterii sale și s-ar părea că strigă „Apă! Apă!! Apă!!!"*

JUDECĂTORUL: Să intre următorul martor!

MARTORUL 7 *(Urlînd din ce în ce mai distinct, în timp ce soldații îl tîrăsc afară.)*: Apă! Apă!! Apă!!!

Soldații apar cu martorul următor, un bărbat înfricoșat, dar numai zîmbet.

ACUZATORUL: Cine ești dumneata?

MARTORUL 8: Eu... Eu eram în fața teatrului...

ACUZATORUL: Ce făceai dumneata în fața teatrului?

MARTORUL 8: Eu... așteptam pe cineva...

ACUZATORUL: Pe cine?

MARTORUL 8: Așteptam să se termine piesa.

ACUZATORUL: A, dumneata ți-ai pierdut răbdarea... Nu mai vrei să vezi nimic, nu mai vrei să auzi nimic, vrei să-ți bagi capul la cutie...

MARTORUL 8: Nu, nu... Am pe cineva în sală... Așteptam, pur și simplu.

ACUZATORUL: Pe cine ai dumneata în sală?

MARTORUL 8: Pe soția și fiica... E tîrziu, știți... se termină destul de tîrziu...

JUDECĂTORUL: Ați venit cu mașina?

MARTORUL 8 *(Fericit.)*: Da! Da!

JUDECĂTORUL: În ce direcție mergeți?

MARTORUL 8: Oriunde...

ACUZATORUL: Următorul! Gura! Următorul! Mai sînt trei minute!

MARTORUL 8 *iese în fugă, ușurat.*

GREFIERUL *(Întorcîndu-se speriat, după ce l-a condus în fugă pe* MARTORUL 8.*)*: Domnilor, strada e plină de lume... Sînt sute de oameni care au venit...

Se aude vuietul mulțimii pe stradă și din ce în ce mai aproape, în culise.

JUDECĂTORUL: Care au venit de ce?

GREFIERUL: Să depună mărturie... Sînt sute și sute de martori.

JUDECĂTORUL: Da' cine le-a spus să vină? N-avem nevoie de atîția martori.

GREFIERUL : Au venit din proprie inițiativă. Au început să vină singuri...

APĂRĂTORUL : S-ar părea că oamenii vor să ne ajute, domnule judecător.

ACUZATORUL : Da' cine i-a rugat să ne ajute ? Pentru ce vor să ne ajute ?

GREFIERUL : Oamenii vor să respecte legea, domnule avocat al acuzării. Oamenii vor să fie toți de partea legii.

Un cap penetrează prin ecranul pe care s-au proiectat diapozitivele.

CAP 1 : Și eu ! Și eu !

JUDECĂTORUL : Ce-i debandada asta, grefier ? !

GREFIERUL : De unde să știu eu ? Habar n-am...

Alte cîteva CAPETE *penetrează prin ecran.*

CAP 2 : Și noi ! Și noi !

CAP 3 : Știm totul ! Totul !

CAP 4 : Îl cunosc personal pe acuzat ! Da ! Am făcut armata cu el !

CAP 5 : Să se facă dreaptate ! Dreptate !

CAP 1, CAP 2, CAP 3, CAP 4, CAP 5 : Dreptate ! Dreptate !

Vînzoleala, strigătele, agitația cresc în culise.

JUDECĂTORUL : Ce se-ntîmplă acolo ? Ce-i cu ăia acolo ?

GREFIERUL *(Alergînd mereu între culise și scenă.)* : Au început audierile și în culise !

ACUZATORUL : Ce spui ? !

JUDECĂTORUL : Ce audieri ? Care audieri ?

GREFIERUL *(Continuînd să alerge de colo colo.)* : Interogatoriile... Au început... În stradă și în foaier...

ACUZATORUL : Ce vorbești dumneata ? Cine interoghează în locul meu ?

GREFIERUL *(Înnebunit de alergătură.)* : Sînt mulți, domnule... Se interoghează între ei...

(Se aude murmurul tentacular al miilor de voci.)

Legea triumfă !

APĂRĂTORUL : Cum adică triumfă ? Cine îndrăznește să ia interogatorii în stradă ?

GREFIERUL *(Epuizat, dar continuînd un du-te-vino febril.)* : Martorii, domnule avocat al apărării ! Vor să vă ajute... Mii de martori... Milioane de martori...

Alte capete străpung aerul, vociferînd și interogîndu-se reciproc într-o stupefiantă voioșie cacofonică.

APĂRĂTORUL : Sînt nebuni ! Trebuie împrăștiați...

GREFIERUL : Sînt oamenii noștri, au venit din proprie inițiativă... N-are nici un rost să-i împrăștiați.

APĂRĂTORUL : Ăştia încalcă legea...

GREFIERUL : Nu încalcă nimic, o apără...

APĂRĂTORUL : Domnule judecător, pronunţaţi odată sentinţa ! Ăştia ne fură inculpatul !

ACUZATORUL : Sentinţa ! Da !

Bătăi de tambur la intrarea în sala de spectacol. Tobele bat din ce în ce mai aproape şi mai solemn. AUTORUL *intră în sală în fruntea unui cortegiu care are ceva imperial şi bizar, ca şi cum spectre dintr-o altă lume ar fi invadat sala.*

AUTORUL *are în continuare sacul legat în jurul capului şi sulurile de hîrtie înfipte în găuri. Dar, de data aceasta, el se comportă ca un veritabil maestru de ceremonii şi va conduce întreaga secvenţă de final. În mîna dreaptă are un baston de ceremonii cu care loveşte în pămînt, punctînd ritmul apropierii cortegiului de scenă.*

În spatele AUTORULUI – *cei şapte* MARTORI : OMUL CARE RUPE BILETE, FETIŞCANA DE LA GARDEROBĂ, FEMEIA GRASĂ DE LA BUFET, FOTOGRAFUL TEATRULUI, SPECTATORUL DIN SALĂ, REGIZORUL, OMUL CARE AŞTEAPTĂ ÎN FAŢA TEATRULUI.

Trei dintre ei poartă cîte un tambur agăţat de gît, în timp ce ceilalţi patru cară o litieră. MARTORII *sînt*

uşor de recunoscut, deşi gesturile lor sînt cumva de marionete, iar faţa lor este atinsă de un fel de paloare. Un machiaj discret ar putea sugera noua lor personalitate şi starea de semihipnoză în care se află.

Ei avansează într-un fel maiestuos şi implacabil, ca pentru Judecata de Apoi. Din cînd în cînd, personajul care se află în litieră, mascat de perdele, cîntă prosteşte dintr-o muzicuţă. Bătăile de tambur alternează cu sunetele muzicuţei.

JUDECĂTORUL *(Intrigat.)* : Ce-i asta ?

AUTORUL *(Voce calmă, dar puternică.)* : Ultimul martor, domnule judecător.

JUDECĂTORUL : Cum ? Care martor ?

AUTORUL : Ultimul, domnule judecător.

JUDECĂTORUL : Exclus !

ACUZATORUL : Destul ! Ajunge ! Vă rugăm să părăsiţi sala, se aude ?

AUTORUL *(Imperturbabil.)* : Ultimul martor, domnule judecător !

APĂRĂTORUL (*Către* JUDECĂTOR.) : Sentinţa ! Pronunţaţi sentinţa, repede !

AUTORUL *(Mereu în fruntea cortegiului, urcînd pe scenă.)* : Domnilor, iată ultimul martor ! Ultimul martor !

Cortegiul se opreşte, litiera este depusă în mijlocul scenei.

ORBUL CARE CÎNTĂ DIN MUZICUŢĂ LA COLŢUL STRĂZII *trage perdelele litierei şi scoate capul afară. De fiecare dată cînd vorbeşte, îşi acompaniază cuvintele cu un refren interpretat la muzicuţă.*

JUDECĂTORUL *(Speriat.)* : Da' ce amestec are omul ăsta ?...

AUTORUL : Omul ăsta cînta la muzicuţă în colţul străzii, domnule judecător.

ORBUL CARE CÎNTĂ DIN MUZICUŢĂ LA COLŢUL STRĂZII (*Iese din litieră, tatonînd cu mîinile jur-împrejurul său ; se împiedică, se ridică, pipăie aerul, oamenii şi obiectele ; un grotesc şi tragic joc de-a baba-oarba.*) : Domnilor, domnilor, eu am fost pe front, eu am făcut războiul... *(Cîntă din muzicuţă.)* Am fost decorat, am cruci, am medalii, trăiască Regele ! Trăiască Republica ! *(Cîntă din muzicuţă.)* Da, domnilor, am fost printre eroi !

GREFIERUL (*Către* JUDECĂTOR.) : Ţicniţi, absolut ţicniţi ! Trebuie chemată garda !

ACUZATORUL : Sentinţa, în numele lui Dumnezeu, repede, sentinţa !

JUDECĂTORUL (*Urlînd, încercînd să acopere vocea* ORBULUI *şi refrenul muzicuţei.*) : Doamnelor şi domnilor ! În urma audierii martorilor şi a luării în consideraţie a gravelor declaraţii pe care le-au făcut...

ORBUL CARE CÎNTĂ DIN MUZICUŢĂ LA COLŢUL STRĂZII (*Pipăind capul* JUDECĂTORULUI.) : Domnilor, eu nu cunosc pe nimeni, eu sînt orb, absolut orb... *(Cîntă din muzicuţă.)* Pentru că eu am luptat, mi-am lăsat sîngele pe front...

Din momentul în care este atins de ORB, JUDECĂTORUL *rămîne paralizat, cu gura deschisă, cu un braţ în aer. Paloarea feţei îl face să semene perfect cu celelalte personaje din cortegiu.*

ACUZATORUL (*Încearcă să reia discursul* JUDECĂTORULUI *pentru a pronunţa sentinţa.*) : În urma tuturor interogatoriilor şi a gravelor declaraţii pe care martorii le-au făcut, precum şi a gravelor declaraţii pe care martorii nu le-au făcut...

ORBUL CARE CÎNTĂ DIN MUZICUŢĂ LA COLŢUL STRĂZII (*Alunecă, înaintează spre* ACUZATOR, *cade, începe să-i pipăie corpul de la picioare în sus, pînă cînd ajunge în faţa acestuia.*) : Domnilor, aveţi milă de un fost combatant... *(Cîntă la muzicuţă.)* N-am fost laş, eu am luptat, vă jur, am cruci, am decoraţii... Trăiască Regele ! Trăiască Republica !

ACUZATORUL *rămîne încremenit, cu discursul întrerupt. Cei patru* MARTORI *care au purtat litiera continuă să formeze un fel de careu magic în jurul* ORBULUI, *pe care-l însoţesc păstrînd o distanţă respectuoasă, ca şi cum ar fi vorba de un rege.*

ORBUL CARE CÎNTĂ DIN MUZICUȚĂ LA COLȚUL STRĂZII : Credeți-mă, oameni buni ! Nu sînt povești, nu sînt basme, tot ce vă spun e adevărat... *(Cîntă din muzicuță.)* E adevărul adevărat...

APĂRĂTORUL (*Terorizat de apropierea* ORBULUI, *dar incapabil să fugă.*) : Eu... Eu declar aici că... Eu declar aici că... Declar că...

ORBUL CARE CÎNTĂ DIN MUZICUȚĂ LA COLȚUL STRĂZII (*Îl paralizează pe* APĂRĂTOR *printr-o simplă atingere.*) : Credeți-mă, domnilor, e adevărat, domnilor ! *(Cîntă din muzicuță.)* Am fost rănit pentru țară, trăiască Regele, trăiască Republica !

GREFIERUL (*Rămas singur, deja paralizat de frică, strigînd parcă după ajutor.*) : Domnule judecător ! (ORBUL *se apropie, pipăind aerul cu mîinile.*) Domnule avocat al acuzării, vă rog ! (*Mîinile* ORBULUI *trasează un ciudat ritual aerian.*) Domnule avocat al apărării !

ORBUL CARE CÎNTĂ DIN MUZICUȚĂ LA COLȚUL STRĂZII : Domnilor, eu nu cunosc pe nimeni, vă jur... *(Cîntă din muzicuță.)* Pe nimeni, pe nimeni... (*Îl atinge pe* GREFIER.) Chiar pe nimeni. Nimeni și nimic, vă rog să mă credeți... Sînt absolut singur pe lume... (*Atinge* CAPETELE *care rămîn mute.*)

Cortegiul a făcut, în tot acest timp, turul scenei. Cu AUTORUL *plasat mereu în frunte, cortegiul se îndreaptă acum spre ieșire, traversînd încă o dată sala printre*

spectatori. ORBUL CARE CÎNTĂ DIN MUZICUȚĂ LA COLȚUL STRĂZII *continuă să pipăie aerul cu mîinile și să cînte din muzicuță. Din cînd în cînd el poate atinge umerii spectatorilor.*

În spatele AUTORULUI *se află cei trei* MARTORI *cu tobele, apoi cei patru* MARTORI *care formează careul magic în jurul* ORBULUI. JUDECĂTORUL, GREFIERUL, ACUZATORUL *și* APĂRĂTORUL, *ca și cum ar fi în transă, se aliniază și ei în spatele acestora, urmîndu-i spre ieșire.*

Cortegiul iese, se îndepărtează. Bătăile de tobă mai răsună din cînd în cînd, ORBUL *mai cîntă cîteva refrene la muzicuță. Vocea sa cavernoasă mai strigă de cîteva ori „Trăiască Regele! Trăiască Republica!“*

Litiera rămîne în mijlocul scenei pustii, ca un obicet magic, misterios, un fel de „cal troian“ abandonat publicului.

Lumina scade în sală pînă la obscuritate. În interiorul litierei, în spatele perdelelor semitransparente, un corp sferic începe să iradieze lumină.